Onderzoeksrapport

Besluitvormingsproces rond de mogelijke vestiging van een asielzoekerscentrum in Bernheze

Bestuurlijk-juridische analyse vanuit de kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende rol van de gemeenteraad

Opgesteld vanuit het perspectief van een lid van de gemeenteraad van Bernheze

16 augustus 2026

Status: bestuurlijk-juridisch onderzoeks- en discussierapport

Door: Mart Kievits,
lid gemeenteraad Bernheze
Fractie Verbindend Bernheze

Samenvatting

Doel en centrale vraag. Dit rapport reconstrueert en beoordeelt het besluitvormingsproces rond de mogelijke vestiging van een asielzoekerscentrum in Bernheze vanaf het raadsbesluit van 4 juli 2024. Centraal staat de vraag of het college en de coördinerend wethouder bij de vervolgstappen binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders zijn gebleven, of de raad zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol voldoende heeft kunnen vervullen en of inwoners tijdig, transparant en betekenisvol bij de besluitvorming zijn betrokken.

Uitgangspunt van 4 juli 2024. Het formele raadsbesluit had betrekking op een concreet samenstel van vier elementen: tijdelijke/noodopvang, maximaal 250 asielzoekers, een maximale duur van twee jaar en de locatie Slabroekseweg 5. Tegelijk blijkt uit de toelichting op het raadsvoorstel dat een semipermanente vervolgvariant toen al bestuurlijk in beeld was. Dat gegeven nuanceert het dossier, maar vervangt volgens de analyse geen expliciet raadsbesluit over een wezenlijk langere opvangduur of een andere locatie. De op 4 juli aangenomen motie over veiligheid, voorzieningen, informatie, participatie en natuur vormde bovendien een aanvullend politiek toetsingskader voor de uitvoering.

Van twee naar tien en mogelijk twintig jaar. Het COA concludeerde in november 2024 dat de tweejarige noodopvang op de Slabroekseweg niet haalbaar was. Daarbij speelden onder meer verkeersveiligheid, natuurwaarden, benodigde omgevingsrechtelijke procedures, planning, kosten en projectrisico's. In 2025 ontwikkelde het college vervolgens een koers van één opvanglocatie voor maximaal 250 personen gedurende tien jaar. In 2026 kwam een mogelijke looptijd van twintig jaar in beeld. De belangrijkste bestuurlijk-juridische kwetsbaarheid is dat deze langere varianten in de communicatie mede als voortzetting van de opdracht uit 2024 zijn gepresenteerd, terwijl het formele raadsbesluit zelf maximaal twee jaar vermeldde. Het rapport concludeert daarom dat voor de wezenlijk gewijzigde keuzes over aard, duur en locatie een nieuw, expliciet kaderstellend raadsbesluit aangewezen is.

Locatiekeuze en controleerbaarheid. In 2025 zijn ongeveer dertig locaties teruggebracht tot vijf en vervolgens tot Zevenbergen 10 als beoogde locatie. Het rapport acht het voor democratische controle noodzakelijk dat de raad kan reconstrueren welke criteria zijn gebruikt, welk gewicht deze hadden en waarom andere locaties zijn afgevallen. Het Woo-verzoek van 12 oktober 2025 en het in februari 2026 openbaar gemaakte dossier zijn daarbij relevant. De enkele openbaarmaking van stukken is echter niet voldoende: de raad dient te kunnen beoordelen of de selectie volledig, uniform en inhoudelijk navolgbaar is.

Inwoners, participatie en communicatie. Vanaf de zomer van 2024 hebben inwoners en Stichting Rechtswinkel Bernheze herhaaldelijk vragen en zorgen geuit over onder meer verkeersveiligheid, openbare orde, politie- en boa-capaciteit, natuur, financiële gevolgen, duur van de opvang, alternatieve locaties en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Een deel van die punten werd later door het COA als reëel knelpunt bevestigd. Het rapport constateert dat reacties niet steeds herkenbaar, puntsgewijs en inhoudelijk zijn terug te vinden. De inwonersenquête van 2025 leverde veel informatie op, maar de hoofdkeuzes over schaal, duur en locatie waren toen al in belangrijke mate als uitgangspunt geformuleerd. Betekenisvolle participatie vereist dat inwoners invloed kunnen uitoefenen voordat wezenlijke bestuurlijke keuzes feitelijk zijn vastgelegd.

Rol van gemeenteraad en burgemeester. Voor de gemeenteraad ligt de belangrijkste opgave in het herstellen en zichtbaar uitoefenen van zijn kaderstellende en controlerende positie. Voor de burgemeester geldt daarnaast een eigen verantwoordelijkheid voor openbare orde en veiligheid en voor verantwoording over het gevoerde bestuur. Het rapport benadrukt dat niet zonder nadere bevoegdheidsanalyse kan worden geconcludeerd dat afzonderlijke collegehandelingen juridisch onbevoegd of nietig waren. De kritiek richt zich vooral op de democratische legitimatie, de informatiepositie van de raad, de kenbaarheid van verantwoordelijkheden en de vraag of wezenlijk gewijzigde beleidskeuzes opnieuw aan de raad hadden moeten worden voorgelegd.

Kernconclusie en aanbevolen vervolg. De kernconclusie luidt dat het college het besluit van 4 juli 2024 aanvankelijk overeenkomstig de vastgestelde tweejaarsvariant uitvoerde, maar dat de latere overgang naar tien en mogelijk twintig jaar bestuurlijk niet overtuigend als uitvoering van datzelfde besluit kan worden beschouwd. Het rapport adviseert de gemeenteraad daarom vóór verdere besluitvorming een nieuw integraal kader vast te stellen over aantal, duur, type opvang, locatiekeuze, veiligheid, financiële voorwaarden en participatie. Daarnaast wordt aanbevolen een onafhankelijke mandaat- en bevoegdheidsanalyse te laten uitvoeren, alle locaties uniform te vergelijken, de openstaande correspondentie met inwoners te reconstrueren en inhoudelijk af te doen, de burgemeester afzonderlijk over openbare orde en veiligheid te laten rapporteren en de voorwaarden uit het raadsbesluit en de motie van 4 juli 2024 aantoonbaar op ieder nieuw scenario toe te passen.

Inhoudsopgave

Samenvatting 2
1. Aanleiding, doel en onderzoeksvraag 7
1.1 Afbakening en methodiek 7
Bronnenbasis 8
Begrenzingen 8
Perspectief en controleerbaarheid 8
2. Juridisch en bestuurlijk kader 8
2.1 Gemeenteraad en college 8
2.2 Verantwoording en informatieplicht 8
2.3 Spreidingswet en lokale beleidsruimte 9
2.4 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur 9
2.5 Omgevingsrecht 9
3. Het raadsbesluit van 4 juli 2024 9
3.1 De formele beslispunten 9
3.2 Is tijdelijke (nood)opvang hetzelfde als een AZC? 10
3.2.1 De wet kent vooral het begrip ‘opvangcentrum’ 10
3.2.2 Beleidsmatig maakt de Rijksoverheid wél duidelijk onderscheid 10
3.3 De toelichting voorzag al in een semipermanente vervolgvariant 11
3.4 Juridisch-bestuurlijke betekenis van dit onderscheid 11
3.5 Overige randvoorwaarden die het college zelf al benoemde 12
3.6 Inwonersbrief van 30 juni 2024 vóór het raadsbesluit: natuur, ligging en alternatieven 12
3.7 Aangenomen motie over veiligheid, voorzieningen en natuur 13
4. Van uitvoering naar nieuwe beleidsrichting 14
4.1 Aanvankelijke correcte uitvoering 14
4.2 Haalbaarheidsonderzoek COA: waarom de tweejaarsvariant strandde 14
4.2.1 Functionele en verkeerskundige bevindingen 14
4.2.2 Natuur, BOPA en overige onderzoeken 14
4.2.3 Planning, kosten en projectrisico’s 15
4.2.4 De formele conclusie van het COA 15
4.3 Van twee jaar naar tien jaar 15
4.4 Beoordeling: trad het college buiten de kaders? 16

5. Locatiekeuze en transparantie 16
5.1 Van circa dertig locaties naar vijf 16
5.2 Zevenbergen 10 als beoogde locatie 16
5.3 Controleerbaarheid van de selectie 17
5.4 Woo-verzoek van 12 oktober 2025: toets op transparantie en voorafgaande betrokkenheid 17
5.5 Afloop Woo-verzoek: openbaar dossier in februari 2026 18
6. Inspraak, participatie en positie van inwoners 19
6.1 Participatie over uitvoering versus participatie over hoofdkeuzes 19
6.2 Citisens en de communicatieproblematiek 19
6.3 Geconsolideerde correspondentielijn juli-november 2024 20
6.4 Geïntegreerde beoordeling van communicatie en afdoening 21
7. Burgerinitiatief en spreekrecht op 12 december 2024 22
7.1 Inhoud van het burgerinitiatief 22
7.2 Reactie van raad en college 22
7.3 De raad was vóór 12 december al rechtstreeks gewaarschuwd 22
7.4 Beoordeling achteraf 23
7.5 Reactie aan de gemeenteraad van 14 december 2024 23
8. Rol van de burgemeester 23
8.1 Meervoudige verantwoordelijkheid 23
8.2 De vragen van 2 oktober en de beantwoording van 30 oktober 23
8.3 Openbare orde en lessen uit 2016 24
8.4 Grenzen van de beoordeling 24
9. Ontwikkelingen in 2026: twee locaties opnieuw in beeld 25
9.1 Motivering voor de selectie van deze twee locaties 25
10. Van maximaal twee jaar naar mogelijk twintig jaar 25
11. Schrijven van 20 september 2025 over intrekking van de Spreidingswet 26
11.1 Juridische betekenis van de aangenomen motie 26
11.2 Politieke en bestuurlijke betekenis voor Bernheze 26
11.3 Beantwoording en informatiepositie 27
12. Schrijven van 2 oktober 2025 over echte burgerparticipatie rondom asielopvang 27
12.1 De drie strategieën van Movisie 27
12.2 Betekenis voor het participatieproces in Bernheze 28

12.3 Bestuurlijke beoordeling 28
13. Samenvattend bestuurlijk-juridisch oordeel 28
13.1 Mogelijke tegenargumenten en weging 30
14. Aanbevelingen aan de gemeenteraad 30
1. Stel vóór verdere besluitvorming een nieuw integraal kader vast 30
2. Laat de bevoegdheids- en mandaatvraag onafhankelijk toetsen 30
3. Maak de locatiekeuze volledig vergelijkbaar 30
4. Toets Slabroekseweg opnieuw op alle oorspronkelijke knelpunten 31
5. Organiseer participatie vóórdat hoofdkeuzes feitelijk vastliggen 31
6. Laat de burgemeester afzonderlijk rapporteren over openbare orde en veiligheid 31
7. Herstel de informatiepositie van de gemeenteraad 31
8. Stel een openbare besluiten- en bronnenmatrix vast 31
9. Reconstrueer de correspondentie en inhoudelijke afdoening 31
10. Verantwoord de uitvoering van de motie van 4 juli 2024 31
11. Leg toekomstige besluitmomenten vooraf vast 31
12. Neem pas daarna een integraal raadsbesluit 31
15. Slotbeschouwing 32
Voetnoten en bronnen 32
Bronnenverantwoording 32
Primaire lokale bronnen 32
Landelijke juridische en beleidsbronnen 36
Secundaire bron voor de ontwikkeling in 2026 36
Aangeleverde analytische bron 36
Bijlage 1 – Chronologisch overzicht 36

1. Aanleiding, doel en onderzoeksvraag

De besluitvorming over asielopvang in Bernheze kent meerdere bestuurlijke fasen die in de openbare communicatie niet altijd scherp van elkaar zijn onderscheiden. Ook de juridische en bestuurlijke status van de stappen die de coördinerend wethouder sinds het raadsbesluit van 4 juli 2024 heeft gezet, en de voorlichting daarover door de gemeente – via media, gemeentelijke website, sociale media en de ingehuurde projectleider AZC – zijn niet steeds voldoende transparant geweest. Daardoor kan bij inwoners de indruk zijn ontstaan dat de gemeenteraad al definitief had besloten tot vestiging van een regulier AZC voor maximaal 250 personen, dat het college zelfstandig een locatie kon vaststellen en dat opvang gedurende tien of zelfs twintig jaar reeds binnen het bestaande raadsmandaat viel. Het formele raadsbesluit van 4 juli 2024 was echter aanzienlijk specifieker en beperkter. Zie hierover onder meer de schriftelijke vragen aan het college van 9 augustus 2026, die bij dit rapport zijn betrokken.

Brieven en e-mails van inwoners, Stichting Rechtswinkel Bernheze en anderen over dit besluitvormingsproces aan college, burgemeester en/of raad behoren overeenkomstig de geldende gemeentelijke werkwijze als ingekomen stukken kenbaar te worden verwerkt. Voor zover uit de geraadpleegde stukken kan worden vastgesteld, is dat niet in alle gevallen herkenbaar gebeurd. Evenmin is steeds zichtbaar dat dergelijke stukken voor raadsleden of fracties aanleiding vormden tot schriftelijke vragen of verwijzing naar een raadscommissie. Waar dit mogelijk wel is gebeurd, is daarvan in het voor dit rapport beschikbare materiaal geen terugkoppeling aan de afzenders aangetroffen.

De centrale onderzoeksvragen van dit rapport luiden:
1. Heeft de coördinerend wethouder, respectievelijk het college van burgemeester en wethouders als collegiaal bestuursorgaan, bij de voorbereiding en de vervolgstappen richting mogelijke vestiging van een AZC gehandeld binnen de kaders die de gemeenteraad op 4 juli 2024 heeft gesteld? Of zijn gaandeweg wezenlijke, van dat raadsbesluit afwijkende beleidskeuzes gemaakt waarvoor een nieuw kaderstellend raadsbesluit nodig was?
2. Heeft de gemeenteraad zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken in dit dossier voldoende kunnen en daadwerkelijk doen gelden?
3. Hebben raad, college en burgemeester tijdig, duidelijk en transparant met inwoners gecommuniceerd en voldoende inspanningen verricht om hen bij het proces te betrekken?
4. Hebben inwoners voldoende en tijdig gelegenheid gekregen om mee te praten, mee te denken en hun zorgen en alternatieven naar voren te brengen?

1.1 Afbakening en methodiek

Dit rapport is een documentanalyse en bestuurlijk-juridische reconstructie. De werkwijze bestaat uit vijf stappen: (1) vaststellen van de formele beslispunten en relevante moties; (2) chronologisch reconstrueren van daaropvolgende collegehandelingen, COA-onderzoeken en communicatie; (3) vergelijken van latere uitgangspunten met de oorspronkelijke raadsbesluiten; (4) toetsen aan de bevoegdheidsverdeling, informatie- en verantwoordingsplichten en algemene beginselen van behoorlijk bestuur; en (5) beoordelen of participatie, locatiekeuze en veiligheidsafweging voldoende kenbaar en controleerbaar zijn geweest.

Bronnenbasis

De analyse steunt primair op het COA-haalbaarheidsonderzoek van 19 november 2024, openbare raads- en collegestukken, het raadsinformatiesysteem, inwonerscorrespondentie, het Citisens-onderzoek en landelijke juridische en beleidsbronnen. De volledige bronnenlijst is achterin opgenomen.

Begrenzingen

Het rapport geeft geen bindend rechtmatigheidsoordeel over afzonderlijke besluiten of handelingen. Waar geen volledige primaire bron of formele reactie is aangetroffen, wordt uitsluitend vastgesteld dat deze binnen het onderzochte materiaal niet is geïdentificeerd. Afwezigheid in het geraadpleegde dossier is niet gelijk aan bewijs dat een document of reactie niet bestaat.

Perspectief en controleerbaarheid

De auteur is zelf betrokken geweest bij delen van de correspondentie en het burgerinitiatief. Om die reden worden persoonlijke ervaringen niet als zelfstandig bewijs gebruikt. De beoordeling berust waar mogelijk op gedateerde stukken, formele besluiten, openbare documenten en controleerbare vervolgfeiten. Persoonlijke of normatieve duiding wordt als zodanig herkenbaar gehouden.

2. Juridisch en bestuurlijk kader

2.1 Gemeenteraad en college

De gemeenteraad is het rechtstreeks gekozen algemeen bestuur van de gemeente en vervult kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende functies. Het college is belast met het dagelijks bestuur en met de voorbereiding en uitvoering van raadsbesluiten. Artikel 160 Gemeentewet biedt het college ruimte om besluiten voor te bereiden en uit te voeren, maar die bevoegdheid is niet zonder meer gelijk te stellen aan het wezenlijk wijzigen van de inhoud van een raadsbesluit.

Wanneer een raadsbesluit een concreet en samenhangend pakket van elementen bevat – zoals locatie, aantal op te vangen personen, karakter van de opvang en maximale duur – ligt het niet voor de hand dat het college dit kader zonder nadere raadsbesluitvorming verruimt door slechts één element te handhaven. In dit dossier gaat het bijvoorbeeld om het vasthouden aan het maximum van 250 personen, terwijl andere essentiële elementen, zoals locatie, karakter en duur van de opvang, wijzigden. Of daarvoor juridisch een nieuw raadsbesluit vereist was, hangt mede af van de concrete bevoegdheidsgrondslagen; bestuurlijk is in ieder geval een expliciete hernieuwde kaderstelling aangewezen.

2.2 Verantwoording en informatieplicht

Het college is op grond van artikel 169 Gemeentewet verantwoording verschuldigd aan de raad en moet de raad alle informatie verschaffen die deze voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Voor de burgemeester geldt een zelfstandige verantwoordings- en informatieplicht op grond van artikel 180 Gemeentewet voor het door hem gevoerde bestuur.

Burgemeester De Man is portefeuillehouder ‘Communicatie en dienstverlening’ en ‘inwonersparticipatie’.

2.3 Spreidingswet en lokale beleidsruimte

De wettelijke opvangopgave en de wijze waarop het gemeentebestuur van Bernheze daaraan lokaal invulling geeft, moeten van elkaar worden onderscheiden. De Spreidingswet is in de voor dit rapport gebruikte bronnen als geldend uitgangspunt betrokken. Een wettelijke opvangtaak bepaalt echter niet automatisch dat Bernheze voor één specifieke locatie, exact 250 personen of een exploitatieperiode van tien of twintig jaar moet kiezen. Dat zijn – binnen wettelijke randvoorwaarden en bevoegdheidsverdelingen – afzonderlijke lokale bestuurlijke en ruimtelijke keuzes. Daarbij zijn onder meer wettelijke voorschriften en algemene beginselen van behoorlijk bestuur relevant.

2.4 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Bij de voorbereiding en besluitvorming over opvang zijn onder meer zorgvuldigheid, kenbare motivering, evenredigheid, transparante belangenafweging, rechtszekerheid en consistente behandeling van alternatieven relevant. Zeker bij een politiek en maatschappelijk gevoelig dossier moet uit de stukken reconstrueerbaar zijn welke criteria zijn toegepast, hoe belangen zijn gewogen en waarom bepaalde alternatieven zijn afgevallen. Of een concreet bestuursbesluit wegens schending van een rechtsregel of beginsel juridisch aantastbaar is, kan uitsluitend aan de hand van dat concrete besluit, de toepasselijke procedure en de beschikbare rechtsbescherming worden beoordeeld.

2.5 Omgevingsrecht

Een politieke locatiekeuze is niet gelijk aan een juridisch uitvoerbare instemming. Voor de Slabroekseweg stelde het COA zelf vast dat de locatie in het omgevingsplan de bestemming “Natuur” heeft en dat voor tijdelijke opvang een BOPA-traject nodig zou zijn, inclusief meerdere aanvullende onderzoeken.

Los daarvan geldt onder de Omgevingswet dat de gemeenteraad vooraf gevallen kan aanwijzen waarin voor een BOPA bindend advies van de raad vereist is. Het bevoegd gezag moet dan een rechtsgeldig bindend advies in acht nemen. De exacte procedure voor een AZC hangt dan – onder meer – af van het concrete plan, de planologische status, de gemeentelijke aanwijzing van adviesgevallen en overige wet- en regelgeving, waaronder die ter bescherming van flora en fauna.

3. Het raadsbesluit van 4 juli 2024

3.1 De formele beslispunten

Blijkens het raadsvoorstel van het college, getiteld ‘Opvang vluchtelingen in Bernheze’, gedateerd 28 mei 2024 en geagendeerd voor 4 juli 2024, was burgemeester De Man portefeuillehouder. Wethouder Everling werd aangewezen als coördinerend portefeuillehouder voor de verdere behandeling en uitvoering.

In het voorstel staat dat de verdere besluitvorming en uitvoering structureel meerdere beleidsterreinen en portefeuilles raakt en dat de verdere behandeling en uitvoering wordt verzorgd door de coördinerend portefeuillehouder opvang vluchtelingen/ontheemden.

Die formulering geeft op zichzelf geen onbeperkt mandaat om buiten de inhoudelijke kaders van het raadsbesluit te treden. Voor de uitleg van de taak van de coördinerend wethouder blijven de formele beslispunten en de relevante bevoegdheidsverdeling bepalend.

De formele beslispunten bevatten daarmee vier concrete en samenhangende elementen: maximaal 250 personen, maximaal twee jaar, tijdelijke/noodopvang en Slabroekseweg 5 als locatie. Voor de interpretatie en uitvoering van het raadsbesluit vormen deze beslispunten het primaire uitgangspunt.

3.2 Is tijdelijke (nood)opvang hetzelfde als een AZC?

Een tijdelijke noodopvang is niet hetzelfde type opvang als een regulier AZC, maar juridisch kunnen beide wél onder dezelfde bredere categorie van een COA-opvangvoorziening of opvangcentrum vallen. De naam die een gemeente of het COA eraan geeft, bepaalt bovendien niet welke omgevingsrechtelijke regels gelden.

3.2.1 De wet kent vooral het begrip ‘opvangcentrum’

In de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers (Wet COA) wordt niet het alledaagse onderscheid tussen ‘AZC’ en ‘noodopvang’ centraal gesteld. De wet definieert onder meer: *‘opvangcentrum: een opvangvoorziening, niet zijnde een woning, hotel of pension, waarin door het COA aan asielzoekers opvang wordt geboden.’*

Daarnaast is een opvangvoorziening breder gedefinieerd dan een accommodatie waarin door of onder verantwoordelijkheid van het COA of het college opvang aan asielzoekers wordt geboden.

Opvallend is dat de begrippen ‘asielzoekerscentrum’ en ‘noodopvang’ niet als afzonderlijke juridische categorieën in artikel 1 van de Wet COA zijn gedefinieerd. Dat maakt de feitelijke situatie en de concrete besluiten belangrijker dan alleen het etiket.

3.2.2 Beleidsmatig maakt de Rijksoverheid wél duidelijk onderscheid

De Rijksoverheid onderscheidt:

Reguliere AZC-opvang	**Noodopvang**
reguliere COA-opvang	tijdelijke COA-opvang
onderdeel normale opvangcapaciteit	ontstaat door tekort aan AZC-plaatsen
doorgaans meer voorzieningen	doorgaans minder voorzieningen
meestal langduriger ingericht	in beginsel tijdelijk
georganiseerd door COA	eveneens georganiseerd door COA

De Rijksoverheid vermeldt dat noodopvang wordt ingezet wanneer onvoldoende plaatsen beschikbaar zijn in reguliere asielzoekerscentra. Beleidsmatig bestaat dus een relevant onderscheid tussen reguliere AZC-opvang en noodopvang. Een tijdelijke noodopvanglocatie die later wordt voortgezet of voor tien of twintig jaar wordt ingericht, vormt bestuurlijk een wezenlijk

ander scenario. Een eerder besluit of eerder draagvlak kan daarom niet zonder nadere beoordeling zonder meer worden gelijkgesteld aan instemming met die langduriger situatie.

Een tijdelijke noodopvanglocatie en een regulier asielzoekerscentrum zijn beleidsmatig verschillende vormen van asielopvang. Een noodopvang dient volgens de Rijksoverheid als tijdelijke aanvullende voorziening wanneer onvoldoende reguliere AZC-capaciteit beschikbaar is. Beleidsmatig is het daarom van belang om in de communicatie aan raad en inwoners duidelijk onderscheid te maken tussen tijdelijke noodopvang en een langduriger regulier opvangscenario. Wanneer een locatie die aanvankelijk als tijdelijke noodopvang is gepresenteerd later wordt voortgezet, uitgebreid of voor tien of twintig jaar wordt ingericht, is bestuurlijk sprake van een wezenlijk ander scenario. Een eerder besluit of eerder draagvlak kan daarom niet zonder nadere beoordeling worden gelijkgesteld aan instemming met die langduriger situatie. In de Wet COA is ‘noodopvang’ echter geen afzonderlijk gedefinieerde juridische categorie; beide vormen kunnen binnen het bredere wettelijke stelsel van COA-opvangvoorzieningen vallen. Voor het omgevingsrecht zijn daarom vooral de feitelijke aard, omvang, duur en het gebruik van de locatie bepalend. De kwalificatie ‘tijdelijk’ of ‘noodopvang’ ontslaat het gemeentebestuur niet van de eisen van de Omgevingswet, waaronder eventueel de noodzaak van een BOPA, belangenafweging, participatie en, indien door de raad zo aangewezen, bindende advisering door de gemeenteraad.

3.3 De toelichting voorzag al in een semipermanente vervolgvariant

Het raadsvoorstel laat tegelijkertijd zien dat het bestuurlijke toekomstbeeld breder was dan uitsluitend twee jaar noodopvang. Onder argument 1.2 staat dat het MOB-complex “ook in beeld” was voor (semi-) permanente opvang van asielzoekers. De gesprekken met Staatsbosbeheer over een eventuele semipermanente opvanglocatie in het kader van de Spreidingswet liepen op dat moment al. Het voorstel vermeldt bovendien dat, indien de Spreidingswet niet zou worden gewijzigd, de MOB-locatie eveneens in beeld bleef voor dit type opvang en een eventuele aanvullende taakstelling. Bij wijziging of intrekking van de Spreidingswet zou volgens het voorstel voor dit type opvang een nieuw weegmoment voor het college ontstaan.

Nog pregnanter is argument 1.3: de tijdelijke opvang zou volgens het voorstel ophouden zodra een semipermanente locatie was gerealiseerd; de verwachting was dat dit binnen twee jaar zou kunnen gebeuren. De locatie werd dus niet alleen technisch beschouwd als terrein voor een tijdelijke voorziening, maar ook als mogelijke plek voor een aansluitende semipermanente voorziening. Dat gegeven moet in een evenwichtige reconstructie van de besluitvorming expliciet worden meegenomen.

3.4 Juridisch-bestuurlijke betekenis van dit onderscheid

Uit het raadsvoorstel blijkt dat een semipermanent vervolgscenario al vóór het raadsbesluit bestuurlijk in beeld was. Daarmee is de stelling dat het idee van langduriger opvang pas na het COA-haalbaarheidsonderzoek ontstond, te stellig.

Tegelijk heeft de raad in de formele beslispunten niet expliciet ingestemd met een opvangduur van tien of twintig jaar. Evenmin bevatte het voorstel een concreet beslispunt over duur, voorwaarden, rechtsvorm of financiële gevolgen van een semipermanente voorziening.

Daarom moet onderscheid worden gemaakt tussen (a) wetenschap bij de raad dat een semipermanent vervolgscenario werd verkend en (b) een formeel raadsmandaat om zonder nieuw

kaderbesluit een opvanglocatie voor tien of twintig jaar te realiseren. Het eerste blijkt uit het raadsvoorstel; het tweede blijkt niet uit de formele beslispunten. De toelichting kan de interpretatie van het besluit kleuren, maar kan een ontbrekend expliciet beslispunt over een wezenlijk andere looptijd niet zonder meer vervangen.

3.5 Overige randvoorwaarden die het college zelf al benoemde

Het raadsvoorstel benoemde vóór de besluitvorming meerdere randvoorwaarden die later in het dossier terugkeerden. In een bestuursovereenkomst met het COA moesten in ieder geval afspraken worden gemaakt over:

- veiligheid op en om het terrein,
- zorg en onderwijs,
- begeleiding,
- dagbesteding,
- veilige vervoersmobiliteit en
- financiën.

Het college kondigde intensieve samenwerking aan tussen de communicatieafdelingen van gemeente, COA en Staatsbosbeheer en informatievoorziening aan betrokken inwoners van Bernheze, Oss en Maashorst.

Ook de financiële onzekerheid was vooraf bekend. Uitgangspunt was dat het COA de kosten voor realisatie, beheer en exploitatie zou dragen, maar het voorstel erkende dat bepaalde kosten bij Bernheze konden blijven, bijvoorbeeld voor behandeling van vergunningen en verkeersmaatregelen. De omvang daarvan kon toen nog niet worden geraamd. Tevens erkende het voorstel expliciet de maatschappelijke gevoeligheid van asielopvang en de noodzaak inwoners voortdurend te informeren en met hen in gesprek te blijven. Uit de in dit rapport opgenomen correspondentie blijkt dat inwoners herhaaldelijk om nadere inhoudelijke informatie vroegen en dat reacties regelmatig verwezen naar het nog lopende haalbaarheidsonderzoek.

Ten slotte is voor de rolverdeling relevant dat burgemeester De Man als portefeuillehouder op het raadsvoorstel stond vermeld, terwijl het voorstel voor de verdere behandeling en uitvoering wethouder Everling als coördinerend portefeuillehouder opvang vluchtelingen/ontheemden aanwees.

Dit ondersteunt de analyse dat de burgemeester in de initiële besluitvormingsfase een directe inhoudelijke portefeuillepositie had, waarna de coördinatie van de uitvoering vervolgens bij een wethouder werd gelegd.

3.6 Inwonersbrief van 30 juni 2024 vóór het raadsbesluit: natuur, ligging en alternatieven

Op 30 juni 2024 richtte een inwoner van Bernheze zich rechtstreeks tot de gemeenteraad. De brief is in toon nadrukkelijk niet gericht tegen opvang als zodanig: de schrijver spreekt waardering uit voor het nemen van verantwoordelijkheid voor vluchtelingen. De kritiek richt zich vooral op de keuze voor Slabroekseweg 5 te Nistelrode. In de brief wordt Nistelrode vermeld; geografisch lijkt hier Heesch bedoeld. Dit is als redactionele onzekerheid genoteerd en verandert de inhoudelijke betekenis van de brief niet.

Genoemd worden de mogelijke extra druk op kwetsbare natuur en bedreigde (dier- en plantensoorten) soorten, de grote afstand tot de bebouwde kom en het risico dat bewoners van de opvang daardoor feitelijk van de samenleving worden afgezonderd. Ook worden praktische gevolgen genoemd, zoals aanvullende vervoersvoorzieningen voor school en werk.

De brief bevat bovendien concrete alternatieven. De gemeenteraad wordt gevraagd te onderzoeken of stoppende agrarische bedrijven dichter bij woonkernen tijdelijk woonruimte kunnen bieden en of de bestaande locatie aan de Zandkant in Heeswijk-Dinther kan worden voortgezet.

De schrijver vraagt de raad nadrukkelijk zich langer over de locatiekeuze te beraden. Voor zover uit de voor dit rapport geraadpleegde stukken blijkt, is geen afzonderlijke inhoudelijke reactie van raad of college aangetroffen waarin deze voorstellen herkenbaar worden behandeld.

Bestuurlijk is vooral de timing relevant. Dit signaal lag vóór de raadsvergadering van 4 juli 2024 bij de gemeenteraad. Daarmee staat vast dat de raad voorafgaand aan zijn locatiebesluit in ieder geval rechtstreeks is gewezen op natuurbelangen, maatschappelijke inbedding, mobiliteit en alternatieve locatietypen. Dat maakt het relevant om in de reconstructie van de besluitvorming na te gaan of en hoe deze inbreng door de raad is betrokken bij zijn afweging.

3.7 Aangenomen motie over veiligheid, voorzieningen en natuur

Tijdens dezelfde raadsvergadering van 4 juli 2024 is tevens de motie “***Veiligheid en voorzieningen bij opvang vluchtelingen in Bernheze***” ingediend door SP en ONS Bernheze. De motie benoemt maatschappelijke onrust, veiligheid voor zowel omgeving als vluchtelingen, veilige mobiliteit en bereikbaarheid, natuurbescherming en voldoende fysieke en sociale voorzieningen als wezenlijke aandachtspunten. De raad sprak uit dat omwonenden en andere betrokkenen juist en adequaat geïnformeerd moesten worden en moesten kunnen meedenken over de maatregelen voor veiligheid van omwonenden en toekomstige bewoners en over voorzieningen voor beweging, sport en ontspanning.

Daarnaast moest bij ontwikkeling en aanleg aandacht worden besteed aan flora en fauna; eventuele natuurschade moest zo veel mogelijk worden vermeden en, indien dit toch op zou treden, dit bij voorkeur in de nabije omgeving diende te worden gecompenseerd.

Volgens de handgeschreven stemnotitie op het aangeleverde exemplaar is de motie aangenomen met 17 stemmen voor en 2 tegen. Bestuurlijk is dit relevant omdat deze voorwaarden niet slechts uit latere inwonersbrieven voortkomen: de gemeenteraad zelf heeft ze op 4 juli 2024 politiek bekrachtigd.

Daarmee moet bij de beoordeling van het vervolgtraject niet alleen worden onderzocht of het college binnen de formele beslispunten over aantal, duur en locatie bleef, maar ook hoe uitvoering is gegeven aan deze door de raad uitgesproken randvoorwaarden. Met name de latere discussie over verkeersveiligheid, politie en handhaving, bewonersparticipatie, sport- en dagvoorzieningen en natuur raakt rechtstreeks aan onderwerpen die de raad al bij de start als essentieel heeft gemarkeerd.

De motie geeft het college geen zelfstandig mandaat voor een langere opvangduur of een andere locatie. Zij vult het raadsbesluit aan met inhoudelijke en procedurele verwachtingen.

Bij een overgang van twee jaar noodopvang naar tien of mogelijk twintig jaar is het bestuurlijk en juridisch relevant om deze voorwaarden opnieuw te toetsen. De gevolgen voor omgeving, natuur, veiligheid en voorzieningen kunnen immers wezenlijk veranderen naarmate de opvang langduriger en structureler wordt.

4. Van uitvoering naar nieuwe beleidsrichting

4.1 Aanvankelijke correcte uitvoering

Na 4 juli 2024 vroeg het college het COA de haalbaarheid te onderzoeken van precies de variant waartoe de raad had besloten. In zoverre handelde het college in lijn met het raadsbesluit.

4.2 Haalbaarheidsonderzoek COA: waarom de tweejaarsvariant strandde

Het COA-onderzoek van 19 november 2024 is een primaire bron voor de betekenis van de oorspronkelijke opdracht. Het document vermeldt dat de gemeente de Slabroekseweg 5 op grond van het besluit van 4 juli 2024 aan het COA had aangeboden voor 250 asielzoekers gedurende maximaal twee jaar en formuleert de onderzoeksvraag expliciet als de haalbaarheid van een noodopvang met 250 bedden voor twee jaar.

Het onderzoek is daarom geen algemeen onderzoek naar een regulier AZC, maar naar de concrete variant die de raad had vastgesteld.

De betekenis van het COA-rapport reikt verder dan de enkele conclusie “ongeschikt”. Het rapport laat zien waarom het oorspronkelijke tweejaarsproject niet uitvoerbaar werd geacht en welke aspecten bij een eventueel nieuw scenario opnieuw politiek en juridisch moeten worden afgewogen.

4.2.1 Functionele en verkeerskundige bevindingen

Het terrein is met circa 130.000 m² qua grootte geschikt voor 250 bewoners, maar de ontsluiting is problematisch. De toegangsweg is smal en zou moeten worden aangepast. De dichtstbijzijnde voorzieningen in Heesch liggen circa 4-5 kilometer verderop. Het COA noemt de route voor voetgangers en fietsers naar Heesch verkeerstechnisch niet veilig. Ook zouden aanvullende verkeersveilige maatregelen door de gemeente noodzakelijk zijn.

Deze punten zijn bij een twintigjarige exploitatie niet minder relevant; zij krijgen juist een structureler karakter.

4.2.2 Natuur, BOPA en overige onderzoeken

De locatie heeft volgens het COA de bestemming ‘Natuur’ en een hoge natuurwaarde als onderdeel van De Maashorst. Witteveen+Bos en Staatsbosbeheer wezen op een verwachte doorlooptijd van minimaal achttien maanden voor mitigerende natuurmaatregelen. Daarnaast noemt het rapport onderzoeken of afstemmingen over onder meer geluid, geur, stikstof, houtopstanden, archeologie en cultuurhistorie, bodem, water, ontplofbare oorlogsresten, gezondheid, de Ladder voor duurzame verstedelijking en milieueffectrapportage. Ook bodemverontreiniging als gevolg van voormalige defensiewerkplaatsen werd als nader te

onderzoeken aandachtspunt genoemd.

Deze bevindingen sluiten aan bij schriftelijke vragen die op 13 november 2024 door een inwoner/ecoloog en Stichting Rechtswinkel Bernheze aan raad en college waren voorgelegd over het Natuurnetwerk Brabant, natuurwaarden en de omgevingsrechtelijke route. Voor zover uit het geraadpleegde dossier blijkt, is geen afzonderlijke inhoudelijke beantwoording van die vragen aangetroffen.

4.2.3 Planning, kosten en projectrisico's

De planning in het COA-rapport is relevant voor de haalbaarheidsbeoordeling: onderzoeken en natuurmaatregelen zouden volgens die planning pas in augustus 2026 gereed zijn, BOPA en bouwvergunning in maart 2027, start bouw medio 2027 en instroom op zijn vroegst in maart 2028. Het COA concludeerde daarom dat noodopvang binnen de beoogde termijn niet haalbaar was. Ook noemt het rapport hoge locatiegebonden kosten, onder meer voor energievoorziening, riolering, wifi, hekwerken, recreatie, verlichting en verkeersmaatregelen, naast substantieel hogere exploitatiekosten door energieopwekking. Als projectrisico's worden onder meer vertraging of afstel door procedures, prijsstijgingen, complexe begeleiding, niet-calculeerbare herstelkosten en extra maatregelen voor gemeente en omwonenden genoemd.

4.2.4 De formele conclusie van het COA

Het COA achtte Slabroekseweg 5 uiteindelijk ongeschikt als noodopvanglocatie voor 250 bewoners gedurende twee jaar. Tegelijk adviseerde het COA te onderzoeken of deze locatie óf een andere locatie binnen de gemeente voor een langere periode kon worden geëxploiteerd. Juist dat onderscheid is juridisch-bestuurlijk essentieel: het COA gaf een haalbaarheidsadvies; het stelde niet zelfstandig een nieuw gemeentelijk beleidskader vast, immers hiertoe is het COA onbevoegd. De aanbeveling "langere periode onderzoeken" kan daarom niet worden gelijkgesteld aan een raadsbesluit voor tien of twintig jaar.

4.3 Van twee jaar naar tien jaar

In 2025 hanteerde en publiceerde het college een nieuw concreet uitgangspunt: één opvanglocatie voor maximaal 250 asielzoekers gedurende tien jaar. De Notitie ter Informatie van 10 juni 2025 is daarbij een belangrijk document.

Daarin wordt de tienjaarsvariant gepresenteerd als voortzetting van de opdracht die het college op 4 juli 2024 zou hebben gekregen. Dat is bestuurlijk relevant, omdat het formele raadsbesluit van 4 juli 2024 een maximale duur van twee jaar vermeldde.

In dezelfde notitie staat dat de enquête is uitgevoerd omdat Bernheze een passende locatie voor maximaal 250 asielzoekers voor de komende tien jaar zoekt. Het raadsvoorstel van 2024 laat wel zien dat een semipermanent vervolg op het MOB-complex toen al werd verkend, maar bevatte geen formeel beslispunt waarmee de raad tien jaar opvang vaststelde. De primaire bronnen wijzen dus zowel op continuïteit in de gedachte van langduriger opvang als op een duidelijke wijziging van het formele tijdskader van maximaal twee jaar naar tien jaar.

Vergelijking van de kaders

Formele beslispunten 4 juli 2024	Collegekoers 2025
Tijdelijke/noodopvang	AZC/opvanglocatie
Maximaal 250 personen	Maximaal 250 personen
Maximaal 2 jaar	10 jaar/5 + 5 jaar
Slabroekseweg 5	Andere of nog te bepalen locatie
Toelichting: semipermanente vervolgvariant op MOB-complex al in beeld, zonder vastgestelde duur	Tien jaar als concreet beleidsuitgangspunt

4.4 Beoordeling: trad het college buiten de kaders?

De voorbereidende handelingen van het college waren niet op voorhand onbevoegd. Het college mocht onderzoek doen, overleg voeren, locaties verkennen en voorstellen voorbereiden.

De bestuurlijk-juridische kwetsbaarheid ontstaat waar de nieuwe tienjaarsvariant niet alleen werd onderzocht, maar als voortzetting van een reeds bestaande raadsopdracht werd gepresenteerd.

De vergelijking geeft serieuze grond voor de conclusie dat de presentatie van de tienjaarsvariant als reeds bestaande raadsopdracht niet aansluit bij de formele beslispunten van 4 juli 2024. Voor zover in de publieke communicatie de indruk is gewekt dat de raad reeds met tien jaar opvang had ingestemd, was die voorstelling op basis van de gereconstrueerde besluittekst onvoldoende nauwkeurig.

Daarbij moet worden meegewogen dat de raad vóór 4 juli 2024 wist dat het MOB-complex óók voor semipermanente opvang in beeld was en dat daarover gesprekken liepen. De bestuurlijke kwetsbaarheid zit daarom niet in het enkele onderzoeken van langduriger opvang, maar in het ontbreken van een voor inwoners en raad zichtbaar nieuw en expliciet besluit over de wezenlijk gewijzigde duur en – later – de mogelijke keuze voor een andere locatie.

Deze constatering betekent niet automatisch dat alle daaropvolgende collegehandelingen juridisch nietig of onbevoegd zijn. Dat zou zonder toetsing van de afzonderlijke bevoegdheidsgrondslagen te ver gaan. De democratische legitimatie en de controleerbaarheid van de gekozen beleidslijn zijn echter wel kwetsbaar wanneer wezenlijk gewijzigde uitgangspunten niet opnieuw expliciet aan de raad worden voorgelegd.

5. Locatiekeuze en transparantie

5.1 Van circa dertig locaties naar vijf

In 2025 werden circa 29 à 30 alternatieve locaties onderzocht. Na toepassing van gemeentelijke en COA-criteria bleven vijf locaties over. Voor democratische controle is van belang dat de raad achteraf kan reconstrueren welke locaties zijn beoordeeld, welke criteria zijn toegepast, welk gewicht die criteria hadden en waarom locaties zijn afgevallen.

5.2 Zevenbergen 10 als beoogde locatie

Op 7 oktober 2025 wees het college Zevenbergen 10 te Nistelrode aan als beoogde locatie voor maximaal 250 asielzoekers. De officiële gemeentelijke webpagina vermeldt dat samen met het COA ongeveer dertig locaties waren bekeken, dat Zevenbergen 10 als “meest geschikte locatie” naar voren kwam en dat het COA de locatie op dat moment nog verder onderzocht. Tegelijkertijd besloot het college de noodzakelijke vervolgstappen voorlopig stil te leggen. Daarmee was sprake van een collegevoorkeur in een nog lopend onderzoek, niet van een definitieve raadsaanwijzing.

Daarom moet worden onderscheiden tussen een voorbereidende collegevoorkeur en een definitieve raadskeuze. Voor zover uit de beschikbare stukken blijkt heeft de raad Zevenbergen 10 niet definitief als AZC-locatie aangewezen.

De bewonersbrief (van de gemeente) van 9 oktober 2025 bevestigt en preciseert deze bestuurlijke status. Het college schrijft daarin dat het samen met het COA ongeveer dertig locaties heeft bekeken en dat Zevenbergen 10 volgens het college als meest geschikte locatie is overgebleven. Tegelijk staat in dezelfde brief dat het COA de locatie nog verder onderzoekt. Het college heeft Zevenbergen 10 dus wel bestuurlijk aangewezen voor de opvang van maximaal 250 asielzoekers, maar de feitelijke haalbaarheid was op dat moment nog niet definitief vastgesteld.

De brief maakt bovendien expliciet dat de oorspronkelijk voor november 2025 voorziene raadsbeslissing niet doorging. Volgens het college zou het onderwerp op zijn vroegst na de zomer van 2026 opnieuw op de agenda komen. Dat ondersteunt het onderscheid tussen een collegebesluit tot aanwijzing van een beoogde locatie en een latere politieke besluitvorming door de gemeenteraad. Voor de controlerende rol van de raad is daarbij relevant welke juridische en feitelijke betekenis het college zelf aan de aanwijzing van 7 oktober 2025 heeft toegekend.

Ook voor de participatie is de brief relevant. Het college kondigt aan vóór hervatting van het proces eerst contact op te nemen met de mensen die in de buurt van de beoogde opvanglocatie wonen. Daarmee wordt betrokkenheid van direct omwonenden toegezegd, maar uit de brief blijkt niet dat vóór de keuze voor Zevenbergen 10 een locatiegerichte participatieronde met omwonenden of de bredere bevolking heeft plaatsgevonden. Evenmin volgt uit de brief welke kring van inwoners bij het vervolg precies wordt betrokken. Deze punten keren drie dagen later terug in het Woo-verzoek van Stichting Rechtswinkel Bernheze, van 12 oktober 2025.

5.3 Controleerbaarheid van de selectie

De openbare motivering maakt onvoldoende eenvoudig controleerbaar waarom Zevenbergen 10 objectief beter scoorde dan de andere overgebleven locaties. Vooral de stappen van 29 naar vijf en vervolgens van vijf naar één vragen om een transparante vergelijkingsmatrix met uniforme criteria, gewichten en onderbouwing.

Bij die controle hoort ook de vraag of het alternatieve spoor dat al op 16 oktober 2024 schriftelijk aan het college was voorgelegd – hergebruik van agrarische erven of gebouwen en het raadplegen van praktijkvoorbeelden elders – herkenbaar in de latere inventarisatie van circa dertig locaties is meegenomen. Het enkele feit dat later breed locaties (zouden) zijn geïnventariseerd, beantwoordt nog niet welke categorieën vooraf zijn uitgesloten en op welke gronden.

5.4 Woo-verzoek van 12 oktober 2025: toets op transparantie en voorafgaande betrokkenheid

Op 12 oktober 2025, vijf dagen nadat het college Zevenbergen 10 als beoogde AZC-locatie had aangewezen, diende Stichting Rechtswinkel Bernheze bij het college een Woo-verzoek in over de locatiekeuze. Het verzoek vroeg om openbaarmaking van alle onderliggende informatie waaruit zou blijken waarom Zevenbergen 10 volgens het college de meest geschikte locatie was, waaronder besluitenlijsten, gespreksverslagen, correspondentie en overige stukken. Daarmee werd de onderbouwing van de stap van de bredere locatieselectie naar één voorkeurslocatie formeel onderwerp van een openbaarmakingsverzoek.

Het Woo-verzoek richtte zich daarnaast rechtstreeks op de participatie rond de locatiekeuze en sloot daarbij aan op de bewonersbrief van 9 oktober 2025. In die bewonersbrief kondigde het college aan dat vóór hervatting van het proces eerst contact zou worden opgenomen met mensen in de buurt van de beoogde opvanglocatie. Gevraagd werd daarom aan welke inwoners de bewonersbrief was verzonden, welke inwoners ná de zomer van 2026 bij het vervolg zouden worden betrokken en waarom die betrokkenheid volgens de verzoeker tot een kleine groep direct omwonenden leek te worden beperkt. Ook werd gevraagd welke inwoners vóór de keuze voor Zevenbergen 10 al waren betrokken en op welke wijze. Verder werd verzocht om de exacte gemeentelijke locaties uit de longlist, de kadastrale gegevens, de redenen waarom die locaties waren afgevallen en stukken waaruit de door het college genoemde beperkte hulp vanuit Den Haag zou blijken.

Bestuurlijk is de betekenis van dit Woo-verzoek tweeledig. Enerzijds documenteert het dat kort na de aanwijzing van Zevenbergen 10 concrete vragen bestonden over de controleerbaarheid van de selectie, de mate van voorafgaande bewonersbetrokkenheid en de motivering van afgevallen alternatieven. Anderzijds bewijst het verzoek op zichzelf niet dat de gevraagde stukken niet bestaan, dat inwoners niet zijn betrokken of dat de locatiekeuze ondeugdelijk is gemotiveerd. Voor zulke conclusies zijn het Woo-besluit en de daadwerkelijk openbaar gemaakte documenten beslissend. Inmiddels is vastgesteld dat in februari 2026 een openbaar dossier met documenten over Zevenbergen 10 beschikbaar is gesteld; de betekenis daarvan wordt in de volgende paragraaf afzonderlijk beoordeeld.

5.5 Afloop Woo-verzoek: openbaar dossier in februari 2026

Een openbare controle in augustus 2026 levert op dat op 5 februari 2026 door Stichting Rechtswinkel Bernheze is gepubliceerd dat het college documenten met betrekking tot de locatie Zevenbergen 10 openbaar had gemaakt. Daarbij wordt rechtstreeks verwezen naar ‘Dossier 1721121762 – Djuma OpenInfo’. Daarmee staat voldoende vast dat naar aanleiding van de Woo-procedure in ieder geval een openbaar digitaal dossier met stukken over de locatiekeuze beschikbaar is gesteld.

Deze constatering moet juridisch precies worden geformuleerd. Uit de publiek geïndexeerde informatie kan niet zonder inzage in het volledige OpenInfo-dossier met zekerheid worden vastgesteld of het formele Woo-besluit zelf onderdeel van de publicatie is, welke documenten geheel of gedeeltelijk openbaar zijn gemaakt, welke passages eventueel zijn weggelakt of geweigerd en of alle in het verzoek van 12 oktober 2025 genoemde categorieën documenten daadwerkelijk zijn aangetroffen en verstrekt. Het bestaan van een openbaar dossier is dus wél

verifieerbaar; de volledigheid en de exacte inhoud van de besluitvorming zijn op basis van de publiek geïndexeerde zoekresultaten niet volledig controleerbaar.

De timing is bestuurlijk relevant. Het Woo-verzoek dateert van 12 oktober 2025 en vroeg om besluitvorming binnen de wettelijke termijn. De aantoonbare openbare beschikbaarstelling van documenten wordt pas op 5 februari 2026 zichtbaar. In de tussentijd is door de verzoeker publiek melding gemaakt van een ingebrekestelling en van het aanhangig maken van beroep bij de Rechtbank te Den Bosch wegens het uitblijven van een reactie. Zonder het formele Woo-besluit kan in dit rapport niet definitief worden vastgesteld op welke datum het college heeft beslist en of wettelijke termijnen zijn overschreden, maar de openbare bronnen wijzen wel op een langduriger afhandeling dan de reguliere Woo-beslistermijn.

Voor de controlerende rol van de gemeenteraad volgt hieruit een concreet aandachtspunt: de raad zou niet moeten volstaan met de mededeling dat stukken openbaar zijn gemaakt, maar het complete Woo-dossier bij de beoordeling van de locatiekeuze moeten betrekken. Juist de documenten over de stap van ongeveer dertig locaties naar Zevenbergen 10, de afgevallen gemeentelijke gronden, de gehanteerde criteria en de vraag welke bewoners vóór de locatieaanwijzing zijn betrokken, zijn essentieel om de transparantie en zorgvuldigheid van de locatiekeuze achteraf feitelijk te kunnen toetsen.

6. Inspraak, participatie en positie van inwoners

6.1 Participatie over uitvoering versus participatie over hoofdkeuzes

De inwonersenquête van 2025 leverde waardevolle informatie op over veiligheid, communicatie, betrokkenheid en ligging. De opzet lijkt echter vooral te hebben gevraagd hoe en onder welke voorwaarden opvang georganiseerd zou moeten worden, terwijl de politieke hoofdvragen – maximaal 250 personen, tien jaar en één locatie – reeds grotendeels als uitgangspunt werden behandeld.

Daarmee ontstaat het risico dat inwoners wel invloed krijgen op randvoorwaarden, maar niet op de wezenlijke keuzes die het bestuurlijke kader bepalen. Voor democratische legitimatie is vooral het moment van participatie relevant: invloed moet betekenisvol zijn voordat keuzes bestuurlijk zijn dichtgezet.

De bewonersbrief van 9 oktober 2025 illustreert dit spanningsveld concreet. De locatie Zevenbergen 10 was door het college al aangewezen voordat de aangekondigde betrokkenheid van direct omwonenden zou plaatsvinden. De toegezegde participatie ziet daarmee in ieder geval in tijd vooral op het vervolg ná de locatieaanwijzing. Dat hoeft niet te betekenen dat participatie zinloos is, maar het beperkt wel de invloed op de voorafgaande hoofdkeuze welke locatie als meest geschikt wordt aangemerkt. Voor een democratisch controleerbare aanpak moet daarom duidelijk worden onderscheiden tussen participatie over de locatiekeuze zelf en participatie over de inrichting, veiligheid en uitvoering nadat een bestuurlijke voorkeur al is bepaald.

6.2 Citisens en de communicatieproblematiek

Het officiële Citisens-onderzoek en de gemeentelijke publicatie bevestigen dat meer dan 2.000 inwoners deelnamen. Zeven op de tien respondenten stonden negatief tegenover opvang in Bernheze; veiligheid en overlast vormden met 92% de belangrijkste zorg onder deze groep. Uit het onderzoeksrapport blijkt daarnaast dat de communicatiebehoefte sterk locatie- en

uitvoeringsgericht is: inwoners wilden vooral weten waar opvang komt, om welke groep het gaat, hoeveel mensen worden opgevangen, voor hoe lang en hoe veiligheid wordt geregeld. De aangeleverde analyse vermeldt daarnaast dat 53% ontevreden was over de gemeentelijke communicatie en dat onder de ontevredenen vooral transparantie, hoeveelheid informatie en timing werden bekritiseerd. Deze combinatie ondersteunt het oordeel dat vroegtijdige, concrete en transparante informatie in dit dossier een wezenlijk bestuurlijk aandachtspunt is.

6.3 Geconsolideerde correspondentielijn juli-november 2024

De afzonderlijke brieven en e-mails vertonen inhoudelijke overlap. Om herhaling te beperken worden zij hieronder geconsolideerd weergegeven. De volledige stukken blijven in de bronnenlijst opgenomen; daarmee gaat het onderliggende bewijsmateriaal niet verloren.

Datum	Bron/signaal	Kernonderwerpen	Kenbare reactie / vervolg	Betekenis voor de analyse
17/23 juli 2024	Inwonersmail; ontvangstreactie gemeente	Natuur, dierenwelzijn, gevolgen tijdelijke opvang	Ontvangst bevestigd; bericht zou onder aandacht COA worden gebracht	Vroeg signaal; inhoudelijke terugkoppeling is in het onderzochte materiaal niet afzonderlijk aangetroffen.
25 aug. 2024	Zienswijze omwonenden	Verkeersveiligheid, routes, openbare orde, natuur, kosten	Onderwerpen komen deels terug in COA-onderzoek	COA bevestigt later onder meer verkeerskundige knelpunten en hoge locatie gebonden kosten.
2 sept. 2024	Inwonersbrief na informatieavond	Sociale veiligheid, aantallen, duur, harde einddatum, zeggenschap	Geen afzonderlijke systematische beantwoording aangetroffen	Toont dat onzekerheid over duur en omvang al vroeg concreet is geadresseerd.
9 sept. 2024	Aanvullende zienswijze	Reikwijdte haalbaarheidsonderzoek, 2/5/10 jaar, verantwoordelijkheid	Geen afzonderlijke volledige beantwoording aangetroffen	Vroeg signaal over vermenging van tijdelijke en langere varianten.
28 sept.; 5, 15 en 16 okt. 2024	Reeks brieven Rechtswinkel	Juridische, ecologische en bestuurlijke vragen; alternatieve locaties	Vooral procesmatige verwijzingen naar lopend onderzoek	Verschillende vragen sluiten later aan bij COA-bevindingen over natuur, BOPA, verkeer en kosten.

2/30 okt. 2024	Negen vragen aan burgemeester; reactie burgemeester/college	OOV, politie/boa, verantwoordelijkheid, communicatie	Schriftelijke reactie ontvangen, overwegend procesmatig; niet alle vragen puntsgewijs afgedaan	Relevant voor art. 180 Gemeentewet en de informatiepositie van de raad.
20 en 25 okt. 2024	Vervolgbrieven / alternatievenspoor	Natuur, welzijn, agrarische erven/gebouwen, alternatieven	Geen afzonderlijke inhoudelijke afdoening van alle voorstellen aangetroffen	Relevant voor controle of alternatieven herkenbaar in de latere longlist zijn betrokken.
26 okt. 2024	Verzoek om pas op de plaats	Landelijke onzekerheid rond Spreidingswet en lokaal vervolg	Geen afzonderlijke inhoudelijke reactie aangetroffen	Politiek signaal; juridisch zette landelijke discussie de geldende wet niet buiten werking.
8 nov. 2024	Brief aan voltallige raad	Klacht over onvoldoende beantwoording van eerdere veiligheids- en bevoegdheidsvragen	Raad is rechtstreeks geïnformeerd over de klacht	Vanaf dit moment raakt de kwestie ook rechtstreeks de controlerende rol van de raad.
13/19 nov. 2024	Juridisch-ecologische vragen; collegereactie	NNB, Omgevingsverordening, BOPA, natuurwaarden	College reageert; concrete deelvragen slechts gedeeltelijk herkenbaar afgedaan	Valt samen met COA-rapport dat bestemming Natuur, BOPA en aanvullende onderzoeken benoemt.

6.4 Geïntegreerde beoordeling van communicatie en afdoening

De stukken laten geen volledig stilzwijgen van de gemeente zien: ontvangstbevestigingen, procesreacties en een brief van de burgemeester van 30 oktober 2024 zijn aantoonbaar aanwezig. Tegelijk is in het geraadpleegde materiaal niet steeds een herkenbare, inhoudelijke en puntsgewijze afdoening van concrete vragen aangetroffen. Die nuance is belangrijk: de bestuurlijke kritiek ziet vooral op inhoudelijke traceerbaarheid en controleerbaarheid, niet op de stelling dat op geen enkel moment is gereageerd.

Het COA-haalbaarheidsonderzoek van 19 november 2024 geeft achteraf gewicht aan een deel van de vroeg ingebrachte zorgen. Het rapport benoemt onder meer verkeersonveilige routes, natuur- en omgevingsrechtelijke belemmeringen, aanvullende onderzoeken, kosten en projectrisico’s. Daardoor waren verschillende vragen van inwoners inhoudelijk relevant voor de haalbaarheidsbeoordeling.

Voor de gemeenteraad volgt hieruit vooral een controlepunt: niet alleen moet kunnen worden vastgesteld dát correspondentie is ontvangen en beantwoord, maar ook welke inhoudelijke punten zijn verwerkt in onderzoek, besluitvorming en terugkoppeling. Een openbaar correspondentie- en afdoeningsoverzicht kan dit achteraf verifieerbaar maken.

7. Burgerinitiatief en spreekrecht op 12 december 2024

7.1 Inhoud van het burgerinitiatief

Op 12 december 2024 lichtte Mart Kievits, als bestuurder van Stichting Rechtswinkel Bernheze, tijdens de raadsvergadering een burgerinitiatief toe. De officiële agenda en besluitenlijst bevestigen dat het onderwerp luidde:

de ‘wijze/mate/kwaliteit van communicatie (en geven voorlichting)” tussen enerzijds college en raad en anderzijds inwoners van Bernheze met betrekking tot het vestigen van een AZC in Nistelrode’

De raad besloot dit burgerinitiatief als afzonderlijk agendapunt toe te voegen. Daarmee staat vast dat het formele onderwerp

primair bestuurlijke communicatie en participatie was, niet een generieke stemming vóór of tegen asielopvang.

Het burgerinitiatief stond bovendien niet op zichzelf:
het volgde op eerdere schriftelijke correspondentie, waaronder de zienswijze van omwonenden van 25 augustus en de correspondentie van 28 september, 5 oktober, 15 oktober, 16 oktober en 25 oktober 2024 met een reeks concrete juridisch-ecologische, verkeerskundige en bestuurlijke vragen.
Dat versterkt de betekenis van de klacht dat inwoners niet alleen méér informatie wensten, maar ook inhoudelijke antwoorden op reeds gestelde vragen.

Vóór de behandeling waren 198 ondersteuningsverklaringen verzameld; later liep dit aantal op tot bijna 300. Daarmee was sprake van een aantoonbaar breder maatschappelijk signaal.

7.2 Reactie van raad en college

Een brede meerderheid van de gemeenteraad steunde het burgerinitiatief niet.

Een belangrijk deel van de discussie richtte zich op de scherpe toon en werkwijze van de indiener. De raad mocht die toon bekritiseren. De bestuurlijke vraag is echter of vervolgens voldoende afzonderlijk is onderzocht of achter de scherpe presentatie een reëel signaal van inwoners lag.

7.3 De raad was vóór 12 december al rechtstreeks gewaarschuwd

De brief van 8 november 2024 is voor de beoordeling van het optreden van de gemeenteraad van bijzondere betekenis. Ruim een maand vóór de behandeling van het burgerinitiatief op 12 december werd de voltallige raad rechtstreeks gewezen op de klacht dat de negen vragen aan de burgemeester niet inhoudelijk waren beantwoord. De raad werd daarbij expliciet opgeroepen de vragen en de reactie naast elkaar te leggen en zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Dit betekent dat de kritiek op de gemeentelijke communicatie, zoals geuit op 12 december, voor de raad niet als een volledig nieuw signaal kon worden beschouwd. De raad beschikte reeds over een concrete casus waarin een inwonerorganisatie stelde dat veiligheids- en bevoegdheidsvragen onvoldoende waren beantwoord. Wanneer de raad daarop geen zichtbare inhoudelijke opvolging heeft gegeven, is dat relevant voor de latere beoordeling van de wijze waarop het burgerinitiatief is ontvangen.

7.4 Beoordeling achteraf

De latere reflectiebijeenkomst over proces en communicatie en de uitkomsten van het Citisens-onderzoek geven achteraf extra gewicht aan de boodschap van 12 december 2024. Dat bewijst niet dat iedere tijdens het burgerinitiatief ingenomen stelling of kwalificatie juist was, maar wel dat het onderliggende probleem van ervaren gebrekkige communicatie tussen gemeente, raad, college, burgemeester en inwoners niet zonder nadere beoordeling kon worden afgedaan als het geluid van één persoon of een beperkte protestgroep.

De bestuurlijke les is dat de gemeenteraad persoon en boodschap scherper van elkaar had kunnen scheiden. Kritiek op de boodschapper mag niet in de plaats komen van onderzoek naar de inhoud van een breed gedragen signaal.

7.5 Reactie aan de gemeenteraad van 14 december 2024

De schriftelijke reactie van 14 december 2024 herhaalde de kernpunten uit de eerdere correspondentie: behoefte aan een bredere locatieafweging, vroegtijdige participatie, inhoudelijke beantwoording van veiligheids- en juridische vragen en een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke noodopvang en langduriger opvang. Voor deze analyse is vooral relevant dat daarmee het geschil na de raadsvergadering inhoudelijk is gedocumenteerd. De brief is als primaire bron in de bronnenlijst opgenomen; een uitvoerige weergave in de hoofdtekst is daarom niet nodig.

8. Rol van de burgemeester

8.1 Meervoudige verantwoordelijkheid

De burgemeester heeft in dit dossier meerdere rollen: voorzitter van raad en college, zelfstandig bestuursorgaan voor openbare orde en veiligheid, gezagsdrager over de politie bij openbare-ordetaken en – volgens de in de analyse opgenomen portefeuille-informatie – een centrale rol bij communicatie en participatie (portefeuille burgerparticipatie en burgervoorlichting). In 2024 was hij bovendien portefeuillehouder van het oorspronkelijke opvangvoorstel. Het raadsvoorstel van 28 mei 2024 bevestigt dat de burgemeester in de initiële fase niet alleen voorzitter van college en raad en OOV-gezagsdrager was, maar ook expliciet als portefeuillehouder van het voorstel “Opvang vluchtelingen in Bernheze” optrad. In hetzelfde voorstel werd de verdere behandeling en uitvoering vervolgens bij coördinerend portefeuillehouder wethouder Everling gelegd.

Deze formele rolverdeling maakt het des te belangrijker om in de reconstructie onderscheid te maken tussen de inhoudelijke portefeuillepositie van de burgemeester bij het initiële voorstel, zijn zelfstandige OOV-bevoegdheden en de latere coördinatie door de wethouder.

8.2 De vragen van 2 oktober en de beantwoording van 30 oktober

De brief van 2 oktober 2024 maakt de burgemeester tot een zelfstandig onderdeel van de beoordeling van de informatievoorziening in dit dossier. De vragen waren expliciet aan hem als

bestuursorgaan gericht en betroffen openbare orde, politiezorg, hulpverlening, driehoeksoverleg, politiecapaciteit, een mogelijke AZC-agent en de rolverdeling tussen politie en boa's.

Op 30 oktober 2024 heeft de burgemeester, mede namens burgemeester en wethouders, schriftelijk gereageerd. De kern van die reactie is dat het COA-haalbaarheidsonderzoek nog liep, dat veiligheid onderdeel was van de beoordeling, dat gemeente, politie, zorgverleners, boa's, wijkagenten en COA daarbij ieder een rol hebben en dat later wijkbijeenkomsten met inwoners en politie zouden volgen. Ook werd meegedeeld dat vragen waarop toen nog geen antwoord beschikbaar was in het vervolgproces zouden worden meegenomen.

De reactie is daarmee geen stilzwijgen, maar zij is in hoge mate procesmatig en algemeen.

De negen vragen zijn niet puntsgewijs afgehandeld en verschillende concrete onderwerpen blijven onbeantwoord. Dat geldt onder meer voor de vraag naar zichtbaarheid van de burgemeester bij bewonersbijeenkomsten, een aparte openbare-orde-informatieavond, de feitelijke politiecapaciteit, zijn inzet voor de gemeente Bernheze in de veiligheidsdriehoek (het OM, de politiechef en de burgemeester), een specifieke AZC-agent, de juridische grenzen van boa-inzet en de vraag of eerdere geruststelling door verwijzing naar boa-capaciteit inhoudelijk juist was.

Juist bij deze onderwerpen is artikel 180 Gemeentewet relevant: de burgemeester is verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad over het door hem gevoerde bestuur. Die bepaling schept niet automatisch een individueel recht van iedere inwoner op puntsgewijze beantwoording, maar biedt de raad wel een duidelijke basis om de burgemeester nader om verantwoording en inlichtingen te vragen wanneer concrete veiligheidsvragen blijven liggen. In het voor dit rapport onderzochte materiaal zijn geen daaropvolgende schriftelijke raadsvragen aangetroffen waarin deze punten afzonderlijk aan de burgemeester zijn voorgelegd.

Dat de vragensteller op 8 november 2024 vervolgens de voltallige raad aanschreef, maakt de verantwoordingslijn compleet. Vanaf dat moment kon de raad zelf beoordelen of de reactie van 30 oktober voldoende antwoord gaf op de negen vragen. De bestuurlijke controlevraag luidt daarom niet alleen hoe de burgemeester reageerde, maar ook welke opvolging de raad gaf nadat hij expliciet op het gestelde tekort in die beantwoording was gewezen.

8.3 Openbare orde en lessen uit 2016

Juist omdat Bernheze in 2016 ernstige wanordelijkheden rond het AZC-dossier heeft meegemaakt, rust op de burgemeester een bijzondere verantwoordelijkheid om maatschappelijke spanningen, demonstratierisico's en openbare-ordebelangen vroegtijdig in de voorbereiding te betrekken. De burgemeester is daarbij niet het hoofd van de politieorganisatie, maar de politie staat bij handhaving van de openbare orde onder zijn gezag op grond van artikel 11 Politiewet 2012. Voor de bestuurlijke evaluatie is daarom relevant welke lessen de burgemeester, het college en de gemeenteraad uit de gebeurtenissen van 2016 hebben getrokken en hoe deze aantoonbaar in het huidige proces zijn verwerkt.

8.4 Grenzen van de beoordeling

Uit het ontbreken van openbare veiligheidsstukken kan niet worden afgeleid dat geen interne risicoanalyses, politieadviezen of driehoeksoverleggen hebben plaatsgevonden. Wel is een legitieme controlevraag of de zelfstandige OOV-beoordeling van de burgemeester voldoende zichtbaar, vroegtijdig en gescheiden van de beleidsmatige portefeuille is ingebracht.

9. Ontwikkelingen in 2026: twee locaties opnieuw in beeld

In 2026 zijn opnieuw twee locaties in Nistelrode in beeld: Zevenbergen 10 en het voormalige MOB-complex aan de Slabroekseweg. De aangeleverde analyse vermeldt dat op 17 april 2026 contact plaatsvond tussen gemeente en COA over beide locaties. Recente regionale berichtgeving van 18 juli 2026 meldt bovendien dat het COA het MOB-complex mogelijk alsnog geschikt acht wanneer de exploitatie twintig jaar duurt en dat Bernheze na de zomer opnieuw met COA en omwonenden in gesprek wil. Voor deze nieuwste stap is in de geraadpleegde openbare gemeentelijke bronnen nog geen afzonderlijk raadsbesluit aangetroffen waarin deze twee locaties als definitieve shortlist of twintig jaar als kader is vastgesteld.

De situatie roept een bestuurlijke motiveringsvraag op. Zevenbergen 10 was niet definitief door de raad aangewezen en Slabroekseweg was eerder ongeschikt bevonden voor de tweejarige noodopvang. Daarom moet kenbaar worden gemaakt op basis van welk vooraf vastgesteld kader juist deze twee locaties in 2026 als serieuze eindscenario's worden behandeld.

9.1 Motivering voor de selectie van deze twee locaties

In 2025 bleven na onderzoek vijf locaties over. Wanneer in 2026 nog slechts Zevenbergen 10 en Slabroekseweg centraal staan, behoort voor raad en inwoners transparant te worden gemotiveerd waarom de overige drie eindlocaties niet meer worden meegenomen en waarom een eerder afgevallen locatie opnieuw wordt beoordeeld. Zonder een uniforme herbeoordeling bestaat het risico dat de vergelijking onvoldoende controleerbaar wordt.

10. Van maximaal twee jaar naar mogelijk twintig jaar

De meest ingrijpende wijziging betreft de looptijd. De ontwikkeling is: maximaal twee jaar in het raadsbesluit van 4 juli 2024, vervolgens tien jaar als expliciet uitgangspunt van het college in juni 2025 en inmiddels, volgens recente regionale berichtgeving, een mogelijk scenario van twintig jaar. Een twintigjarige opvang is een factor tien langer dan de maximale duur uit het oorspronkelijke raadsbesluit. Dat verschil kan niet zonder nadere motivering als een louter technische uitvoeringswijziging worden beschouwd. Het verandert de ruimtelijke, financiële, ecologische, maatschappelijke en veiligheidsimpact en heeft daarnaast gevolgen voor de aard van het project, de omgeving, infrastructuur, voorzieningen, integratie, ruimtelijke ordening en bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Het COA-rapport uit 2024 maakt duidelijk waarom de exploitatieduur financieel relevant kan zijn: de locatie kent forse eenmalige investeringen en verhoogde exploitatiekosten. Het COA adviseerde daarom al om een langere exploitatie te onderzoeken. Maar het rapport noemt tegelijk natuurwaarden, verkeersveiligheid, lange procedures en maatschappelijke onrust als zelfstandige risico's.

Een langere looptijd kan dus de financiële businesscase verbeteren, maar maakt deze andere bezwaren niet ongedaan. "Financieel haalbaar bij twintig jaar" mag daarom niet worden gelijkgesteld aan "de locatie is integraal geschikt voor twintig jaar".

11. Schrijven van 20 september 2025 over intrekking van de Spreidingswet

Op 20 september 2025 richtte Stichting Rechtswinkel Bernheze zich tot alle fracties van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Aanleiding was de twee dagen eerder door de Tweede Kamer aangenomen motie van het lid Van der Plas over intrekking van de Spreidingswet. In het schrijven werden drie concrete vragen gesteld: welke consequenties raad en college aan deze landelijke ontwikkeling verbonden voor de lopende plan- en besluitvorming over een AZC in Bernheze; of de raad het college zou opdragen met de planvorming te stoppen; en of een fractie bereid was het onderwerp opnieuw voor besluitvorming te agenderen.

11.1 Juridische betekenis van de aangenomen motie

De juridische betekenis moet zorgvuldig worden onderscheiden van de politieke betekenis. De Tweede Kamer nam motie 36 800, nr. 23 op 18 september 2025 aan met 76 stemmen voor. De motie verzocht de regering om de Spreidingswet in te trekken. Een aangenomen motie trekt een wet echter niet zelf in en schort de werking ervan evenmin op. Intrekking van een formele wet vereist een formele wetswijziging volgens de normale wetgevingsprocedure. Zolang een intrekkingswet niet in werking is getreden, blijft de bestaande Spreidingswet juridisch van kracht. De vraag uit het schrijven of Bernheze de planvorming juridisch moest stoppen, kon daarom niet uitsluitend met een beroep op de aangenomen motie bevestigend worden beantwoord.

11.2 Politieke en bestuurlijke betekenis voor Bernheze

Dat de motie geen onmiddellijke wetswijziging tot gevolg had, betekent niet dat zij voor Bernheze bestuurlijk irrelevant was. Het landelijke politieke uitgangspunt rond de Spreidingswet was aantoonbaar in beweging. Voor een dossier waarin het gemeentebestuur de Spreidingswet herhaaldelijk als context voor de opvangopgave gebruikte, lag het daarom voor de hand dat raad en college expliciet zouden uitleggen welke gevolgen zij aan deze ontwikkeling verbonden en waarom de lokale planvorming al dan niet ongewijzigd werd voortgezet.

Deze timing is relevant.
Het schrijven dateert van 20 september 2025; op 7 oktober 2025 wees het college Zevenbergen 10 aan als beoogde locatie. Daarmee zat tussen de vraag om politieke heroverweging en een wezenlijke volgende stap in de locatiekeuze slechts ruim twee weken. Juist in zo'n situatie is een kenbare reactie van college en raad van belang voor de controleerbaarheid van de besluitvorming.

Het schrijven van 20 september 2025 stond bovendien niet op zichzelf.
Al op 26 oktober 2024 was raad en college gevraagd om wegens de aangekondigde landelijke koerswijziging rond de Spreidingswet een "pas op de plaats" te maken en geen voor langere tijd moeilijk terug te draaien besluiten te nemen voordat meer duidelijkheid bestond.

De twee brieven, met bijna elf maanden ertussen, laten daarmee een terugkerende bestuurlijke vraag zien: hoe weegt Bernheze landelijke onzekerheid mee wanneer lokaal keuzes worden voorbereid die juist een lange looptijd en aanzienlijke investeringen kunnen krijgen?

11.3 Beantwoording en informatiepositie

In het schrijven werd om beantwoording door zowel de politieke fracties als het college gevraagd. In de voor dit rapport geraadpleegde openbare gemeentelijke bronnen is geen inhoudelijke, gezamenlijke beantwoording van deze drie vragen aangetroffen. Een latere publicatie van Stichting Rechtswinkel Bernheze stelt dat op deze vragen geen enkele reactie volgde. Voor het bestuurlijke oordeel is vooral van belang dat niet zichtbaar is gemaakt hoe raad en college de aangenomen motie hebben betrokken bij hun verdere koers.

Daarmee vormt deze brief een aanvullend voorbeeld van een terugkerend patroon in het dossier: burgers en maatschappelijke organisaties stellen concrete vragen over de verhouding tussen landelijke ontwikkelingen en lokale beleidskeuzes, terwijl de uiteindelijke bestuurlijke afweging niet steeds in een afzonderlijk, controleerbaar antwoord wordt teruggekoppeld. Dat is temeer relevant omdat de Spreidingswet wel een wettelijke opvangopgave regelt, maar niet zonder meer voorschrijft dat Bernheze één specifieke locatie, 250 plaatsen of een exploitatie van tien of twintig jaar moet kiezen.

12. Schrijven van 2 oktober 2025 over echte burgerparticipatie rondom asielopvang

Op 2 oktober 2025 richtte Stichting Rechtswinkel Bernheze zich wederom tot de gemeenteraad met een kort maar inhoudelijk relevant verzoek. De raad werd gewezen op de Movisie-publicatie "*Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang*" en gevraagd of hij deze tips ter harte zou nemen en, zo ja, welke acties de raad naar aanleiding daarvan voornemens was te ondernemen.[1]

12.1 De drie strategieën van Movisie

De door de brief aangehaalde Movisie-publicatie van 15 augustus 2025 formuleert drie hoofdlijnen.
Ten eerste: zorg voor échte participatie. Daarbij gaat het niet alleen om informeren, maar om vroegtijdige betrokkenheid, gelijkwaardigheid en duidelijkheid over de vraag welke onderdelen van de besluitvorming nog beïnvloedbaar zijn.

Ten tweede: laat als gemeente zien waar zij voor staat en wees richtinggevend over de waarden en publieke verantwoordelijkheid die aan opvang ten grondslag liggen.

Ten derde: koppel zorgen aan oplossingen en handelingsperspectief, zodat zorgen over bijvoorbeeld veiligheid, overlast of verlies van grip niet uitsluitend worden geregistreerd, maar worden vertaald in concrete maatregelen en afspraken.[2]

Deze drie strategieën zijn geen wettelijke voorschriften en geven inwoners geen zelfstandig afdwingbaar recht op een bepaalde uitkomst. Zij vormen wel een relevante professionele en

---

[1]Stichting Rechtswinkel Bernheze, schrijven aan de gemeenteraad van Bernheze d.d. 2 oktober 2025, kenmerk 25.10.02/A, "Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang".

[2]Movisie, "Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang", 15 augustus 2025, geraadpleegd augustus 2026.

bestuurlijke kwaliteitsmaatstaf. Juist in een dossier waarin maatschappelijke rust, communicatie, tijdigheid, transparantie en de vraag naar daadwerkelijke invloed van inwoners terugkerende aandachtspunten zijn, is het zinvol om het lokale proces langs dergelijke beginselen te leggen.

12.2 Betekenis voor het participatieproces in Bernheze

De brief van 2 oktober 2025 kwam niet in een bestuurlijk vacuüm.
In het voorjaar van 2025 had het Citisens-onderzoek al laten zien dat een groot deel van de inwoners negatief stond tegenover opvang en dat een aanzienlijk deel ontevreden was over de communicatie van de gemeente.

Daarnaast lag er inmiddels een omvangrijke correspondentielijn uit 2024 met vragen over veiligheid, duur, locatie, natuur, alternatieven en bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Tegen die achtergrond was het verzoek aan de raad om kennis te nemen van concrete participatiestrategieën méér dan een algemeen verzoek om “beter te communiceren”. Het bood de raad een concreet toetsingskader voor de inrichting van het vervolgproces.

De timing maakt dit extra relevant. Het schrijven is gedateerd 2 oktober 2025. Vijf dagen later wees het college Zevenbergen 10 aan als beoogde locatie. Voor de beoordeling van de kwaliteit van participatie is daarom de kernvraag niet alleen óf inwoners zijn geïnformeerd of geraadpleegd, maar ook of zij vóór het ontstaan van een feitelijke voorkeursrichting nog betekenisvolle invloed konden uitoefenen op locatie, duur, schaal en randvoorwaarden. Dat sluit rechtstreeks aan bij Movisies onderscheid tussen informeren en echte participatie.

12.3 Bestuurlijke beoordeling

Het schrijven van 2 oktober 2025 is geen formeel juridisch bezwaar tegen een concreet besluit, maar een rechtstreeks verzoek aan de gemeenteraad om verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van burgerparticipatie.

Daarmee raakt het direct aan de volksvertegenwoordigende en kaderstellende functie van de raad.

Een zorgvuldig vervolg vergt daarom dat de raad niet uitsluitend achteraf kennisneemt van participatieresultaten, maar vooraf bepaalt wat inwoners nog kunnen beïnvloeden, welke informatie zij tijdig krijgen, hoe minder luidruchtige of moeilijk bereikbare groepen worden betrokken en hoe geuite zorgen zichtbaar worden vertaald in maatregelen.

In de voor dit rapport geraadpleegde openbare bronnen is geen afzonderlijk raadsbesluit of openbare beantwoording aangetroffen waarin expliciet wordt uiteengezet of en hoe de drie Movisie-strategieën naar aanleiding van dit schrijven zijn overgenomen. Dat betekent niet dat intern geen aandacht aan participatie is besteed. Wel blijft daardoor voor inwoners en raad onvoldoende controleerbaar of het verzoek van 2 oktober 2025 daadwerkelijk tot aanpassing van het proces heeft geleid.

13. Samenvattend bestuurlijk-juridisch oordeel

Het college heeft het raadsbesluit van 4 juli 2024 aanvankelijk correct uitgevoerd. Nadat de Slabroekseweg voor de tweejarige noodopvang afviel, is het college echter niet zichtbaar

teruggekeerd naar de gemeenteraad voor een volledig nieuw kaderstellend besluit. In plaats daarvan is (slechts) één onderdeel van het oorspronkelijke besluit behouden en andere wezenlijke onderdelen gewijzigd of losgelaten.

Een centrale bestuurlijke kwetsbaarheid is dat de tienjaarsvariant in 2025 als voortzetting van een opdracht uit 2024 is gepresenteerd, terwijl het formele raadsbesluit maximaal twee jaar vermeldde. Een mogelijk scenario van twintig jaar vergroot het verschil tussen het oorspronkelijke raadsbesluit en de latere beleidsrichting verder.

De analyse komt daarom tot het oordeel dat het college bestuurlijk buiten de oorspronkelijke kaders is getreden voor zover nieuwe beleidskeuzes over aard, duur en locatie als bestaande raadsopdracht zijn behandeld. Dit oordeel is nadrukkelijk niet gelijk aan de stelling dat alle afzonderlijke collegehandelingen juridisch onbevoegd of nietig zijn. Daarvoor is per handeling een afzonderlijke bevoegdheidsanalyse nodig.

Een aanvullende bestuurlijke kwetsbaarheid betreft de afdoening van concrete inwonersvragen. De reactie van 30 oktober 2024 laat zien dat is gereageerd, maar hoofdzakelijk op procesniveau. Nadat de vragensteller dit op 8 november aan de voltallige raad voorlegde, kwam ook de controlerende rol van de raad rechtstreeks in beeld. Voor een zorgvuldig eindoordeel moet daarom niet alleen worden gekeken naar de aanwezigheid van correspondentie, maar ook naar de mate waarin concrete vragen aantoonbaar, inhoudelijk en controleerbaar zijn afgedaan. Het antwoord van 19 november 2024 op de juridisch-ecologische vragen van 13 november laat een vergelijkbaar patroon zien: er was een reactie en er werd een mogelijke BOPA/omgevingsplanroute genoemd, maar de concrete vragen over NNB, natuurwaarden en juridische toelaatbaarheid werden niet afzonderlijk afgedaan.

Ook de participatielijn verdient een afzonderlijk kritisch oordeel. Nadat de raad op 2 oktober 2025 expliciet was gewezen op professionele handvatten voor echte participatie, volgde vijf dagen later de aanwijzing van Zevenbergen 10 als beoogde locatie. De bewonersbrief van 9 oktober 2025 maakt vervolgens duidelijk dat de aangekondigde betrokkenheid van mensen in de buurt van de locatie pas vóór hervatting van het proces, op zijn vroegst na de zomer van 2026, zou plaatsvinden.

Daardoor is het van belang dat de raad achteraf controleerbaar maakt welke invloed inwoners vóór de locatieaanwijzing daadwerkelijk konden uitoefenen en welke onderdelen toen feitelijk al waren vastgelegd. Het Woo-verzoek van 12 oktober 2025 onderstreept dat deze vragen vrijwel onmiddellijk na de aanwijzing expliciet aan het college zijn voorgelegd. De latere openbaarmaking van een Woo-dossier in februari 2026 neemt deze oorspronkelijke transparantievraag niet weg. Zij maakt controle achteraf mogelijk, maar dat is niet hetzelfde als tijdige informatievoorziening en participatie vóór de locatieaanwijzing.

Het verdient daarom aanbeveling dat de raad het volledige dossier zelfstandig beoordeelt en vaststelt of de openbaar gemaakte stukken de keuze voor Zevenbergen 10 daadwerkelijk volledig en controleerbaar onderbouwen.

Het oorspronkelijke raadsvoorstel maakt de kern van de mandaatvraag genuanceerder dan een eenvoudige tegenstelling tussen “twee jaar besloten” en “later tien jaar bedacht”. Een semipermanente vervolgvariant was al in mei 2024 bestuurlijk voorzien en aan de raad kenbaar

gemaakt. Toch bleef het formele besluit beperkt tot maximaal twee jaar tijdelijke/noodopvang. Voor een democratisch robuust vervolg had het daarom voor de hand gelegen de overgang naar een concrete tienjaarsvariant – en zeker naar mogelijk twintig jaar – opnieuw expliciet aan de raad voor te leggen als zelfstandig kaderstellend besluit.

De aangenomen motie van 4 juli 2024 versterkt dit oordeel. De raad heeft op dezelfde dag expliciet voorwaarden gesteld aan informatie en participatie van omwonenden, veiligheid, voorzieningen en natuurbescherming. Die motie kan niet worden gelezen als toestemming voor tien of twintig jaar opvang, maar zij is wel een zelfstandig politiek toetsingskader voor de uitvoering. Voor zover uit het dossier niet controleerbaar blijkt hoe deze voorwaarden gedurende de locatiekeuze en de verschuiving naar langduriger opvang zijn uitgewerkt, bestaat naast de mandaatvraag ook een uitvoerings- en verantwoordingsvraag.

13.1 Mogelijke tegenargumenten en weging

Voorbereidende collegebevoegdheid. Het college mocht locaties verkennen, onderzoek laten doen en met het COA overleggen. De kritiek richt zich daarom niet op voorbereiding als zodanig, maar op de vraag of nieuwe uitgangspunten als reeds vastgesteld raadsmandaat zijn behandeld.

Semipermanente opvang was in 2024 al in beeld. Dat blijkt uit de toelichting op het raadsvoorstel en nuanceert de reconstructie. Het is echter niet hetzelfde als een formeel beslispunt voor tien of twintig jaar of voor een andere locatie.

De Spreidingswet beperkt lokale beleidsruimte. Een wettelijke opvangopgave kan de noodzaak tot handelen vergroten, maar bepaalt niet automatisch de concrete locatie, exacte omvang of exploitatieperiode. Die lokale keuzes vragen een eigen bestuurlijke en ruimtelijke onderbouwing.

Participatie kan ook na een voorlopige collegevoorkeur plaatsvinden. Dat is mogelijk. Voor de beoordeling is daarom niet beslissend of iedere vorm van participatie vóór ieder voorbereidend besluit plaatsvond, maar of vooraf duidelijk was welke hoofdkeuzes nog beïnvloedbaar waren en of inwoners daarop reële invloed konden uitoefenen.

14. Aanbevelingen aan de gemeenteraad

1. Stel vóór verdere besluitvorming een nieuw integraal kader vast

Leg aantal, maximale duur, type opvang, locatiecriteria, financiële randvoorwaarden, veiligheidsvoorwaarden en participatie-eisen expliciet vast. Maak tevens duidelijk welke betekenis de raad toekent aan de formele beslispunten en de semipermanente toelichting uit 2024.

2. Laat de bevoegdheids- en mandaatvraag onafhankelijk toetsen

Laat een bestuursrechtelijk deskundige per relevante handeling beoordelen welke stappen onder de eigen collegebevoegdheid vielen en voor welke wezenlijke beleidswijzigingen hernieuwde raadsbesluitvorming aangewezen of vereist was.

3. Maak de locatiekeuze volledig vergelijkbaar

Vergelijk alle serieuze locaties langs dezelfde vooraf kenbare criteria en gewichten. Betrek het Woo-dossier, motiveer zowel geselecteerde als afgevallen alternatieven en leg uit waarom in 2026 juist Zevenbergen 10 en Slabroekseweg opnieuw centraal staan.

4. Toets Slabroekseweg opnieuw op alle oorspronkelijke knelpunten

Maak per COA-bevinding uit 2024 zichtbaar wat bij een tien- of twintigjarig scenario feitelijk verandert en wat niet: verkeer, natuur, omgevingsrecht, bodem, stikstof, nutsvoorzieningen, kosten, planning en maatschappelijke veiligheid.

5. Organiseer participatie vóórdat hoofdkeuzes feitelijk vastliggen

Maak vooraf openbaar wat inwoners nog kunnen beïnvloeden, welke wettelijke kaders vaststaan en hoe inbreng wordt gewogen. Toets het vervolgproces herkenbaar aan de in het rapport besproken participatiebeginselen.

6. Laat de burgemeester afzonderlijk rapporteren over openbare orde en veiligheid

Vraag een zelfstandige, waar nodig deels vertrouwelijke beoordeling van maatschappelijke onrust, politie- en boa-capaciteit, bereikbaarheid van hulpdiensten, demonstratiescenario's en lessen uit 2016.

7. Herstel de informatiepositie van de gemeenteraad

Bundel raads- en collegebesluiten, NTI's, COA-adviezen, locatiecriteria, participatieresultaten, financiële uitgangspunten, omgevingsrechtelijke routes en relevante veiligheidsinformatie in één controleerbaar raadsdossier.

8. Stel een openbare besluiten- en bronnenmatrix vast

Vermeld bij ieder essentieel uitgangspunt - aantal, duur, locatie, opvangtype en financiële voorwaarde - welk bestuursorgaan dit heeft vastgesteld, op welke datum en in welk stuk.

9. Reconstrueer de correspondentie en inhoudelijke afdoening

Maak voor de belangrijkste inwonersbrieven en vragen uit 2024 inzichtelijk wanneer zij zijn ontvangen, welke onderdelen in onderzoek of beleid zijn verwerkt, hoe is gereageerd en welke punten nog inhoudelijk openstaan.

10. Verantwoord de uitvoering van de motie van 4 juli 2024

Maak per onderdeel zichtbaar hoe uitvoering is gegeven aan de eisen rond informatie, participatie, veiligheid, voorzieningen en bescherming van flora en fauna, en toets die opnieuw bij een langduriger scenario.

11. Leg toekomstige besluitmomenten vooraf vast

Voorkom dat een bestuurlijke voorkeursrichting feitelijk vergaand wordt vastgelegd voordat de raad zijn kaderstellende rol heeft uitgeoefend. Motiveer afwijkingen van aangekondigde besluitmomenten schriftelijk aan de raad.

12. Neem pas daarna een integraal raadsbesluit

Laat de raad op basis van de volledige vergelijking en toetsing zelf beslissen over duur, omvang en locatie. Start de concrete uitvoerings- en vergunningenfase pas nadat deze politieke hoofdkeuzes expliciet zijn vastgesteld.

15. Slotbeschouwing

De kern van dit dossier is niet uitsluitend de inhoudelijke vraag of Bernheze asielzoekers moet opvangen. De kern is ook hoe een lokaal democratisch bestuur tot een ingrijpend besluit komt en welk bestuursorgaan de wezenlijke politieke keuzes maakt.

Het oorspronkelijke besluit zag op één concrete locatie, tijdelijke noodopvang, maximaal 250 personen en maximaal twee jaar. Inmiddels worden twee locaties in Nistelrode onderzocht en is een periode van mogelijk twintig jaar in beeld. Die afstand is zo groot dat een nieuw politiek besluit noodzakelijk is.

De gemeenteraad moet daarom zijn kaderstellende positie niet pas aan het einde van het traject innemen, wanneer college en COA de opties al vergaand hebben voorgestructureerd. De raad moet vóór de hoofdkeuzes opnieuw bepalen wat Bernheze wil, binnen welke juridische en financiële grenzen en met welke betekenisvolle invloed voor inwoners.

De belangrijkste les luidt daarom: Bernheze moet niet alleen beter communiceren nadat maatschappelijke onrust is ontstaan. De besluitvorming zelf moet zo worden ingericht dat gemeenteraad en inwoners vóór wezenlijke keuzes daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen.

Voetnoten en bronnen

Bronnenverantwoording

In dit rapport is zoveel mogelijk gewerkt met primaire bronnen. Formele raadsbesluiten, college- en raadsstukken, het COA-haalbaarheidsonderzoek, de geanonimiseerde zienswijze van omwonenden van 25 augustus 2024, de inwonersbrief van 2 september 2024 en de brief aan de burgemeester van 2 oktober 2024, de beantwoording van 30 oktober 2024 en de brief aan de voltallige raad van 8 november 2024 en de aangeleverde correspondentie van 28 september, 5 oktober, 15 oktober, 16 oktober en 25 oktober 2024, de bewonersbrief van 9 oktober 2025 zijn leidend. Gemeentelijke webpagina’s en landelijke overheidsbronnen zijn gebruikt ter verificatie en voor actuele juridische context. Recente media worden uitsluitend gebruikt voor de nieuwste ontwikkeling rond het mogelijke twintigjaarsscenario en worden niet behandeld als formeel besluit. Ook het schrijven van 2 oktober 2025 aan de gemeenteraad over de Movisie-strategieën voor burgerparticipatie is als primaire lokale bron betrokken, evenals het Woo-verzoek van 12 oktober 2025 over de locatiekeuze Zevenbergen 10. Het Woo-verzoek wordt uitsluitend gebruikt als bron voor de daarin gestelde openbaarmakingsvragen; niet als bewijs dat de gevraagde documenten ontbreken of dat de locatiekeuze inhoudelijk onjuist was.

Primaire lokale bronnen

1. Gemeente Bernheze, raadsvoorstel “Opvang vluchtelingen in Bernheze”, Heesch 28 mei 2024, voor raadsvergadering 4 juli 2024, agendapunt 7, registratienummer 66135/67226, portefeuillehouder burgemeester Mark de Man, inclusief voorstel, argumenten, communicatie, kosten/dekking, risico’s en vervolg. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport. De formele raadsagenda en het raadsbesluit zijn tevens openbaar via Bestuurlijke Informatie Bernheze: https://bernheze.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/0245dc54-8348-47e4-8ccc-404abe874373

2. Gemeenteraad Bernheze, motie “Veiligheid en voorzieningen bij opvang vluchtelingen in Bernheze”, agendapunt 7, raadsvergadering 4 juli 2024, ingediend door SP en ONS Bernheze. De

motie spreekt zich uit over adequate informatie en meedenken door omwonenden, veiligheidsmaatregelen, voorzieningen voor beweging/sport/ontspanning en bescherming/compensatie van flora en fauna. Op het aangeleverde exemplaar is handgeschreven vastgelegd dat de motie is aangenomen met 17 stemmen voor en 2 tegen. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

3. Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), Haalbaarheidsonderzoek tijdelijke opvanglocatie, MOB complex Slabroekseweg 5 te Nistelrode, versie 2, 19 november 2024. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

4. Gemeente Bernheze, Notitie ter informatie “Huisvesten asielzoekers update”, 10 juni 2025, registratienummer 103571/103573. Openbaar via Bestuurlijke Informatie Bernheze: https://bernheze.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/7f1fec8e-0f53-4336-b22d-92603e354e92

5. Gemeente Bernheze, webpagina “Asielzoekers”, update 9 oktober 2025, over aanwijzing Zevenbergen 10 als beoogde locatie en het stilleggen van vervolgstappen: https://www.bernheze.org/inwoners-en-ondernemers/wonen/opvang-vluchtelingen/asielzoekers/

6. Citisens, Rapportage inwonersonderzoek opvang asielzoekers gemeente Bernheze, mei 2025; en Gemeente Bernheze, “Inwonersconsultatie over opvang asielzoekers in Bernheze”, 13 juni 2025: https://www.bernheze.org/nieuws/2025/06/13/inwonersconsultatie-over-opvang-asielzoekers-in-bernheze

7. Gemeenteraad Bernheze, agenda en besluitenlijst 12 december 2024, burgerinitiatief Stichting Rechtswinkel Bernheze over communicatie rond mogelijke asielopvang. Agenda: https://bernheze.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/42264cee-cd9b-4883-9e7d-5e75945ddff5

8. Zienswijze van omwonenden/calamiteiten-buurtappgroep aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 25 augustus 2024, betreffende haalbaarheidsonderzoek COA/AZC MOB-complex Slabroekseweg 5. Aangeleverd in geanonimiseerde vorm.

9. Maurice Arts, e-mail/brief aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 2 september 2024, naar aanleiding van de informatiebijeenkomst van 27 augustus 2024, met vragen over sociale veiligheid, aantallen, duur, handhaving, calamiteiten, bestuurlijke verantwoordelijkheid en eindigheid van het project. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

10. Aanvullende zienswijze van inwoners aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 9 september 2024, betreffende het haalbaarheidsonderzoek COA/AZC MOB-complex, met vragen over de reikwijdte van het onderzoek, mogelijke langere exploitatie, openbare orde en veiligheid, verantwoordelijkheid van gemeente en burgemeester, hulpverlening, looproutekosten, financiële haalbaarheid en totale impact. Aangeleverd als bron bij dit rapport.

11. Stichting Rechtswinkel Bernheze, brief aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 28 september 2024, kenmerk 24.09.26/A, “Vragen over vestiging AZC voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

12. Stichting Rechtswinkel Bernheze, brief aan de burgemeester van Bernheze d.d. 2 oktober 2024, kenmerk 24.10.02/A, “Vragen over vestiging AZC voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”, met negen vragen over betrokkenheid van de

burgemeester, openbare orde en veiligheid, politiecapaciteit, driehoeksoverleg, een mogelijke AZC-wijkagent, boa-bevoegdheden en publieksvoorlichting. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

13. Gemeente Bernheze, “Beantwoording Brief Kievits naar Burgemeester”, registratienummer 75072/82928, d.d. 30 oktober 2024, ondertekend door burgemeester De Man en gemeentesecretaris Peggy Hurkmans, mede namens burgemeester en wethouders. Primaire bron; reactie op de negen vragen van 2 oktober 2024.

14. Stichting Rechtswinkel Bernheze, brief aan de voltallige gemeenteraad van Bernheze d.d. 8 november 2024, kenmerk 24.10.02/B, inzake de beantwoording door de burgemeester van de vragen over het AZC aan de Slabroekseweg. Primaire bron; oproep aan de raad om de negen vragen en de reactie van 30 oktober naast elkaar te beoordelen.

15. Stichting Rechtswinkel Bernheze, brief aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 5 oktober 2024, kenmerk 24.10.05/A, “Vragen over vestiging AZC voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”. Het stuk kondigt nadere schriftelijke onderbouwing van de eerder gestelde vragen aan en bevat zelf geen afzonderlijk uitgewerkte nieuwe inhoudelijke vraag. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

16. Stichting Rechtswinkel Bernheze, aanvullende brief aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 15 oktober 2024, kenmerk 24.09.26/B, “Aanvullende vragen over vestiging AZC in het voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

17. Stichting Rechtswinkel Bernheze, tweede aanvullende brief aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 16 oktober 2024, kenmerk 24.09.26/C, “Aanvullende vraag (22) over vestiging AZC in het voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

18. Stichting Rechtswinkel Bernheze, derde schrijven aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 25 oktober 2024, kenmerk 24.09.26/C, “3e schrijven: vraag 22 over vestiging AZC in het voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 te Nistelrode/Bernheze”. Het stuk herhaalt en scherpt het verzoek aan om externe bronnen, waaronder de VNG, te raadplegen over hergebruik van agrarische gebouwen als mogelijke alternatieve opvanglocatie. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

19. Stichting Rechtswinkel Bernheze, schrijven aan de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 26 oktober 2024, kenmerk 24.10.26/A, “Pas op de plaats vestiging AZC in het voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5 Nistelrode/Bernheze”.

20. Stichting Rechtswinkel Bernheze, schrijven aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 20 oktober 2024, kenmerk 2024.10.20/AB, namens Bo Fiers-Swelheim, met daarin opgenomen haar e-mail van 17 juli 2024 aan Opvang@bernheze.org en de gemeentelijke ontvangst-/doorstuurreactie van 23 juli 2024. Aangeleverd als primaire bron.

21. Stichting Rechtswinkel Bernheze, brief aan alle fracties van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 20 september 2025, kenmerk 25.09.20/A, “Intrekken Spreidingswet”.

22. Nicole Kuijs-Schuurmans MSc en mr. M.J.M. Kievits, schrijven aan de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 13 november 2024, kenmerk 24.11.13/A, “Vragen overtreding Omgevingsverordening Provincie Noord-Brabant bij vestiging AZC in het voormalig MOB-complex aan de Slabroekseweg 5”, met vijf genummerde vragen en afschrift aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

23. college van burgemeester en wethouders Bernheze, reactie d.d. 19 november 2024 op het schrijven van 13 november 2024, over het lopende haalbaarheidsonderzoek, een mogelijke wijziging van het omgevingsplan en een mogelijke BOPA. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

24. Stichting Rechtswinkel Bernheze, schrijven aan de gemeenteraad van Bernheze d.d. 2 oktober 2025, kenmerk 25.10.02/A, “Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang”, met het verzoek aan de raad om aan te geven of de aanbevelingen van Movisie worden overgenomen en welke acties daaruit volgen. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

25. Stichting Rechtswinkel Bernheze, Woo-verzoek aan het college van burgemeester en wethouders van Bernheze d.d. 12 oktober 2025, kenmerk 25.10.12/A, inzake openbaarmaking van stukken over de locatiekeuze Zevenbergen 10 te Nistelrode. Het verzoek ziet onder meer op de onderbouwing van “meest geschikte locatie”, de kring van betrokken bewoners, eventuele voorafgaande bewonersbetrokkenheid, de onderzochte gemeentelijke locaties en kadastrale gegevens, de redenen voor afwijzing van alternatieven en de gestelde beperkte ondersteuning vanuit Den Haag. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

26. Nadja van Hemmen-van Driel, brief aan de gemeenteraad van Bernheze d.d. 30 juni 2024, over de voorgenomen noodopvang aan Slabroekseweg 5, met aandacht voor natuur, maatschappelijke inbedding, mobiliteit en alternatieve locaties.

27. Mart Kievits, “Reactie aan raad”, schrijven aan de gemeenteraad van Bernheze d.d. 14 december 2024, naar aanleiding van de raadsvergadering van 12 december 2024 en daaropvolgende media-aandacht. Gebruikt als primaire bron voor de door de schrijver geuite procedurele kritiek op locatiekeuze, burgerparticipatie, beantwoording van eerdere vragen en de behandeling van het burgerinitiatief.

28. college van burgemeester en wethouders van Bernheze, bewonersbrief “Opvanglocatie asielzoekers – voorlopig geen vervolg”, 9 oktober 2025, registratienummer 116072/116332. De brief vermeldt dat ongeveer dertig locaties zijn bekeken, dat Zevenbergen 10 volgens het college het meest geschikt is, dat het COA de locatie nog verder onderzoekt, dat de geplande raadsbeslissing in november 2025 niet doorgaat en dat het onderwerp op zijn vroegst na de zomer van 2026 terugkeert. Ook kondigt het college aan vóór hervatting eerst contact op te nemen met mensen in de buurt van de beoogde opvanglocatie. Aangeleverd als primaire bron bij dit rapport.

29. Rechtswinkel Bernheze, publicatie “AZC: college van B&W Bernheze maakt documenten bekend met betrekking tot locatie Zevenbergen 10 te Nistelrode/Heesch”, gepubliceerd 5 februari 2026. De publicatie verwijst naar ‘Dossier 1721121762 – Djuma OpenInfo’ als openbaar dossier met documenten over de locatie. Geraadpleegd 7 augustus 2026.

Landelijke juridische en beleidsbronnen

30. Rijksoverheid, “Hoe de Spreidingswet werkt” en “Spreidingswet: informatie voor overheden”, geraadpleegd augustus 2026: https://www.rijksoverheid.nl/themas/migratie-en-reizen/asielbeleid/spreidingswet

31. Informatiepunt Leefomgeving (IPLO), “Bevoegd gezag, advies en instemming bij een BOPA”, over het bindend adviesrecht van de gemeenteraad: https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/omgevingsplanactiviteit/buitenplanse-omgevingsplanactiviteit/bevoegd-gezag-advies-instemming/

32. Gemeentewet, in het bijzonder artikelen 160, 169 en 180; Politiewet 2012, in het bijzonder artikel 11; Algemene wet bestuursrecht; Omgevingswet en uitvoeringsregelgeving.

33. Tweede Kamer der Staten-Generaal, motie van het lid Van der Plas over conform het coalitieakkoord en de beleidsbrief de Spreidingswet intrekken, Kamerstuk 36 800, nr. 23, voorgesteld en aangenomen op 18 september 2025 (76 stemmen voor).

34. Movisie, “Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang”, 15 augustus 2025. De publicatie benoemt als kernstrategieën: echte participatie, als gemeente laten zien waar zij voor staat, en zorgen koppelen aan oplossingen/handelingsperspectief. Geraadpleegd augustus 2026: https://www.movisie.nl/en/node/9664

Secundaire bron voor de ontwikkeling in 2026

35. Regionale berichtgeving, 18 juli 2026, waaronder Brabants Dagblad: “COA noemt MOB-complex in Nistelrode mogelijk toch geschikt, als opvang 20 jaar duurt” en berichtgeving dat Bernheze na de zomer opnieuw met COA en omwonenden in gesprek wil. Deze bron wordt uitsluitend gebruikt voor de actuele ontwikkeling; het twintigjaarsscenario is in dit rapport niet als formeel raadsbesluit aangemerkt.

Aangeleverde analytische bron

36. Mart Kievits, “Heeft de gemeenteraad van Bernheze tot op heden wel het besluit genomen om in Bernheze een AZC te vestigen?”, analyse d.d. 16 augustus 2026.

37. Stichting Rechtswinkel Bernheze, publicatie over het burgerinitiatief en de raadsvergadering van 12 december 2024, waarin wordt gesteld dat op meerdere brieven in 2024 geen inhoudelijke beantwoording volgde en veelal werd verwezen naar het lopende COA-haalbaarheidsonderzoek. Geraadpleegd augustus 2026: https://rechtswinkelbernheze.nl/azc-bernheze-even-ter-herinnering-voordat-u-op-18-maart-aanstaande-verkiezing-gemeenteraad-het-hokje-op-uw-stembiljet-rood-kleurt/

Bijlage 1 – Chronologisch overzicht

4 juli 2024	**Raad neemt de motie “Veiligheid en voorzieningen bij opvang vluchtelingen in Bernheze” aan. De motie vraagt om adequate informatie en meedenken door omwonenden over**	**Aanvullend politiek toetsingskader naast het hoofdraadsbesluit. De raad markeert participatie, veiligheid, voorzieningen en natuur als expliciete randvoorwaarden. Volgens**

	veiligheid en voorzieningen en om bescherming/compensatie van flora en fauna.	**de stemnotitie: 17 voor, 2 tegen.**
4 juli 2024	Raad stemt in met tijdelijke/noodopvang van maximaal 250 asielzoekers gedurende maximaal twee jaar op Slabroekseweg 5. In de toelichting op het raadsvoorstel staat tegelijk dat het MOB-complex ook voor (semi-)permanente opvang in beeld is en dat gesprekken met Staatsbosbeheer daarover lopen.	Formele beslispunten zijn begrensd tot twee jaar; de raad was via de toelichting wel geïnformeerd dat een semipermanent vervolgscenario werd verkend. Dit onderscheid is cruciaal voor de latere mandaatdiscussie.
30 juni 2024	Inwoner Nadja van Hemmen-van Driel schrijft de gemeenteraad vóór de besluitvorming over Slabroekseweg 5. Zij ondersteunt opvang als verantwoordelijkheid, maar wijst op natuurdruk, afgelegen ligging, mobiliteit en mogelijke afzondering en draagt alternatieven aan bij agrarische bedrijven en de Zandkant.	Rechtstreeks inwonerssignaal vóór het raadsbesluit van 4 juli. Relevante controle-vraag is of en hoe de raad deze locatiegebonden, oplossingsgerichte inbreng heeft meegewogen.
4 juli 2024	Raad stemt in met tijdelijke/noodopvang van maximaal 250 asielzoekers gedurende maximaal twee jaar op Slabroekseweg 5. In de toelichting op het raadsvoorstel staat tegelijk dat het MOB-complex ook voor (semi-)permanente opvang in beeld is en dat gesprekken met Staatsbosbeheer daarover lopen.	Formele beslispunten zijn begrensd tot twee jaar; de raad was via de toelichting wel geïnformeerd dat een semipermanent vervolgscenario werd verkend. Dit onderscheid is cruciaal voor de latere mandaatdiscussie.
25 augustus 2024	Omwonenden dienen een schriftelijke zienswijze in met vragen over verkeers- en looproutes, veiligheid, handhaving, natuur/brandveiligheid en financiële transparantie; zij verzoeken dat deze punten in	Eerste aangetroffen concrete schriftelijke inwonerssignalering na het raadsbesluit. Volgens de vragenstellers volgt geen inhoudelijke beantwoording; delen van de verkeers- en

	het haalbaarheidsonderzoek worden beantwoord.	kostenproblematiek keren later terug in het COA-rapport.
2 september 2024	Inwoner Maurice Arts stuurt het volledige college na de informatieavond van 27 augustus een brief met vragen over sociale veiligheid, aantallen (201/250/275), duur (2/5/10 jaar), handhaving, calamiteiten, eindigheid en bestuurlijke verantwoordelijkheid.	Vroegtijdig inwonerssignaal over precies de onderwerpen duur en zeggenschap die later in het dossier centraal komen te staan. Volgens de afzender volgt geen inhoudelijke beantwoording.
9 september 2024	Aanvullende zienswijze van inwoners: kritiek dat het haalbaarheidsonderzoek zich vooral op de locatie richt; vragen over mogelijke 2 x 5 jaar verlenging, verantwoordelijkheid gemeente/burgemeester, openbare orde en veiligheid, hulpverlening, kosten veilige looproute, financiële haalbaarheid en totale impact.	Vroegtijdig signaal dat twee jaar en een langere exploitatie in de voorbereiding door elkaar dreigden te lopen. Volgens de vragenstellers volgt geen inhoudelijke beantwoording; diverse thema's komen later gedeeltelijk terug in het COA-onderzoek.
28 september 2024	Stichting Rechtswinkel Bernheze stelt het college veertien schriftelijke vragen over onder meer stikstof, natuur, Omgevingswet, vergunningen, alternatieve locaties, verkeersveiligheid en Staatsbosbeheer.	Vroegtijdige juridisch-ecologische signalering. Volgens de vragenstellers volgt geen inhoudelijke beantwoording; diverse thema's keren later terug in het COA-onderzoek.
2 oktober 2024	Stichting Rechtswinkel Bernheze stelt negen vragen rechtstreeks aan de burgemeester over zichtbaarheid en betrokkenheid, openbare orde en veiligheid, politiecapaciteit, driehoeksoverleg, een mogelijke AZC-wijkagent, boa-bevoegdheden en publieksvoorlichting.	Vroegtijdige rechtstreekse aanspreking van de burgemeester op zijn eigen OOV-rol en gezagspositie. Volgens de vragensteller volgt geen inhoudelijke beantwoording; dit vormt een afzonderlijk verantwoordingspunt in het dossier.
5 oktober 2024	Tussenschrijven Rechtswinkel Bernheze: aankondiging dat de eerder gestelde vragen nader en gedetailleerd schriftelijk zullen worden onderbouwd.	Geen nieuwe uitgewerkte inhoudelijke vraag, maar wel bewijs van een voortgaande correspondentielijn vóór afronding van het COA-onderzoek.
15 oktober 2024	Aanvullende brief Rechtswinkel Bernheze met	Tweede vroegtijdige signalering vóór de COA-

	nadere juridisch-ecologische onderbouwing en vragen over bestemmingsplan, natuur, stikstof, soortenbescherming, verkeersinfrastructuur, deskundigheid van het onderzoek en alternatieve locaties.	eindconclusie. Volgens de vragenstellers volgt ook hierop geen inhoudelijke beantwoording.
16 oktober 2024	Tweede aanvullende brief Rechtswinkel Bernheze met vraag 22: verzoek aan het college om externe bronnen en praktijkvoorbeelden te raadplegen over hergebruik van agrarische gebouwen/erven als mogelijke alternatieve opvanglocatie.	Documenteert dat vóór afronding van het COA-onderzoek ook een concrete alternatieve onderzoeksrichting is aangedragen. Volgens de vragensteller volgt geen inhoudelijke beantwoording.
25 oktober 2024	Derde schrijven Rechtswinkel Bernheze met opnieuw vraag 22: verzoek om externe bronnen en ook de VNG te raadplegen over hergebruik van agrarische gebouwen/erven als mogelijke alternatieve opvanglocatie.	Herhaalt en verscherpt het alternatievenspoor vóór de COA-eindconclusie. Volgens de vragensteller volgt geen inhoudelijke beantwoording.
26 oktober 2024	Stichting Rechtswinkel Bernheze vraagt raad en college om een “pas op de plaats” met de AZC-planvorming wegens berichten over mogelijke intrekking van de Spreidingswet en mogelijke kleinschaliger landelijke oplossingen.	Juridisch veranderde de Spreidingswet hierdoor niet, maar bestuurlijk werd vroeg gevraagd om tempo, onomkeerbaarheid, duur en veranderende landelijke kaders expliciet af te wegen.
30 oktober 2024	Burgemeester De Man reageert, mede namens burgemeester en wethouders, op de negen vragen van 2 oktober. De reactie verwijst naar het lopende COA-onderzoek, veiligheid, wijkgericht werken en latere wijkbijeenkomsten, maar beantwoordt de negen vragen niet herkenbaar afzonderlijk.	Er is wel een formele reactie, maar een belangrijk deel van de concrete OOV-, politie- en boa-vragen blijft open. Dit nuanceert de stelling “geen antwoord”: juister is “geen volledige/puntsgewijze inhoudelijke beantwoording”.
8 november 2024	Stichting Rechtswinkel Bernheze schrijft de voltallige gemeenteraad aan over de kwaliteit van de beantwoording van 30 oktober	Vanaf dit moment is de raad rechtstreeks bekend met de klacht over ontoereikende beantwoording en wordt zijn eigen controlerende en

	en vraagt de raad de oorspronkelijke negen vragen naast die reactie te leggen.	volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid onderdeel van de dossieranalyse.
13 november 2024	Nicole Kuijs-Schuurmans MSc en mr. M.J.M. Kievits richten vijf genummerde vragen rechtstreeks aan raad én college over de Omgevingsverordening Noord-Brabant, Natuurnetwerk Brabant, zorgvuldig ruimtegebruik en de juridische toelaatbaarheid van bebouwing/gebruik op de natuur bestemde locatie; Provinciale en Gedeputeerde Staten ontvangen een afschrift.	Vóór afronding van het COA-onderzoek lag bij beide gemeentelijke bestuursorganen een expliciet verzoek om een juridische positiebepaling. Dit maakt ook de latere controlerende rol van de raad toetsbaar.
19 november 2024	College antwoordt dat eerst het COA-haalbaarheidsonderzoek wordt afgewacht en dat daarna mogelijk een omgevingsplanwijziging of BOPA aan de orde is. De vijf vragen worden niet afzonderlijk beantwoord.	Procesmatig antwoord erkent mogelijke formele ruimtelijke procedure, maar laat de concrete NNB- en ecologische vragen grotendeels open. Het COA-rapport van dezelfde datum bevestigt natuur/BOPA als wezenlijke thema's.
november 2024	COA acht de tweejarige noodopvang op Slabroekseweg 5 niet haalbaar en adviseert onderzoek naar langere exploitatie van deze of een andere locatie.	Oorspronkelijke variant strandt; COA-advies is geen nieuw raadsbesluit.
12 december 2024	Burgerinitiatief/spreekrecht Mart Kievits over communicatie en gehoord worden.	Breed maatschappelijk signaal; raad reageert kritisch.
14 december 2024	Mart Kievits stuurt de gemeenteraad een schriftelijke reactie op de behandeling van het burgerinitiatief van 12 december. Hij herhaalt kritiek op de keuze voor één locatie vóór een bredere locatieverkenning en participatie, en stelt dat verschillende eerder gestelde vragen over onder meer	De procedurele kritiek loopt na 12 december door. Voor de raad zijn vooral relevant: de inhoudelijke opvolging van het burgerinitiatief, het onderscheid tussen toon en boodschap en de vraag of de behandeling van de inspreker conform het Reglement van orde is verlopen.

	burgemeester, politie en openbare orde ook zonder de uitkomst van het COA-onderzoek beantwoord konden worden.	
voorjaar 2025	Citisens-inwonersonderzoek en reflectie op communicatie.	Onderliggende communicatieproblemen worden meetbaar zichtbaar.
10 juni 2025	College spreekt over opdracht voor 250 personen gedurende tien jaar.	Spanning met formeel raadsbesluit van maximaal twee jaar.
20 september 2025	Stichting Rechtswinkel Bernheze vraagt alle raadsfracties en het college welke gevolgen zij verbinden aan de aangenomen motie-Van der Plas om de Spreidingswet in te trekken, of de planvorming moet stoppen en of hernieuwde raadsbehandeling volgt.	De motie wijzigde de wet niet onmiddellijk, maar vormde wel een relevante politieke contextwijziging die om een kenbare lokale afweging vroeg, kort vóór de locatiekeuze van 7 oktober 2025.
12 oktober 2025	Stichting Rechtswinkel Bernheze dient een Woo-verzoek in over de keuze voor Zevenbergen 10. Gevraagd wordt om de onderliggende motivering van de locatiekeuze, stukken over de betrokken bewoners en eventuele voorafgaande bewonersparticipatie, exacte gegevens over onderzochte gemeentelijke locaties en redenen van afwijzing, en stukken over de gestelde beperkte hulp vanuit Den Haag.	Legt kort na de collegevoorkeur formeel de vraag op tafel of de selectie en participatie achteraf controleerbaar zijn. Het verzoek zelf bewijst niet dat stukken ontbreken of participatie niet heeft plaatsgevonden; daarvoor zijn het Woo-besluit en de openbaar gemaakte documenten nodig.
2 oktober 2025	Stichting Rechtswinkel Bernheze wijst de gemeenteraad op Movisies “Drie strategieën voor echte burgerparticipatie rondom asielopvang” en vraagt of de raad deze aanbevelingen overneemt en welke acties daaruit volgen.	Vijf dagen vóór de aanwijzing van Zevenbergen 10 wordt de raad expliciet gewezen op vroegtijdige, echte participatie en het vertalen van zorgen naar concrete oplossingen. Dit vormt een relevant toetsmoment voor de kwaliteit van het participatieproces.
7 oktober 2025	College wijst Zevenbergen 10 aan als beoogde locatie en legt verdere proces stil.	Voorkeur college; definitief raadsbesluit blijft uit.
9 oktober 2025	College stuurt een bewonersbrief over	Bevestigt dat de locatiekeuze op 9 oktober een

	Zevenbergen 10. Daarin staat dat ongeveer dertig locaties zijn bekeken, dat Zevenbergen 10 volgens het college het meest geschikt is en dat het COA de locatie nog verder onderzoekt. De voor november geplande raadsbeslissing wordt uitgesteld; hervatting wordt op zijn vroegst na de zomer van 2026 verwacht. Voor die hervatting wil het college eerst contact opnemen met mensen in de buurt van de locatie.	collegeaanwijzing was terwijl nader COA-onderzoek nog liep en de raad nog geen definitief locatiebesluit had genomen. De aangekondigde bewonersbetrokkenheid ligt bovendien ná de aanwijzing van de beoogde locatie, wat relevant is voor de beoordeling van de invloed van inwoners op de hoofdkeuze.
november 2025	Geplande raadsbeslissing over locatie vindt niet plaats.	Raad bekrachtigt of verwerpt Zevenbergen 10 niet.
17 april 2026 e.v.	Contact gemeente-COA over Zevenbergen en MOB-complex.	Twee locaties worden opnieuw serieuze scenario's.
18 juli 2026	Regionale berichtgeving: COA noemt MOB-complex mogelijk toch geschikt bij twintig jaar opvang; beide locaties blijven in beeld.	Twintig jaar is een nieuw beleidsniveau en geen aangetroffen formeel raadsbesluit.
5 februari 2026	Openbare publicatie meldt dat documenten over de locatie Zevenbergen 10 openbaar zijn gemaakt via 'Dossier 1721121762 – Djuma OpenInfo'.	Bevestigt dat achteraf een openbaar dossier met onderliggende stukken beschikbaar is gesteld. Zonder volledige inzage kan uit de geïndexeerde openbare informatie niet worden vastgesteld of ook het formele Woo-besluit zelf is gepubliceerd en of alle gevraagde documentcategorieën volledig zijn verstrekt.